

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

**RAČUNOVODSTVO DAVKOV GOSPODARSKIH
DRUŽB**

Ljubljana, februar 2003

TANJA MARINKO

IZJAVA:

Študentka _____ izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom _____ in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____

Podpis: _____

KAZALO

1. UVOD.....	1
2. SPLOŠNO O DAVKIH.....	2
2.1 PREDPISI, KI UREJAJO PODROČJE DAVKOV	4
2.2 NAČINI PLAČEVANJA DAVKA	5
3. RAČUNOVODSTVO DOHODNINE	6
3.1 RAČUNOVODSTVO DAVKA OD OSEBNIH PREJEMKOV	7
3.1.1 Obdavčitev osebnih prejemkov v zvezi z delovnim razmerjem.....	8
3.1.2 Obdavčitev prejemkov, doseženih na podlagi pogodbe o delu, delovrsne pogodbe oziroma od opravljanja storitev in poslov na drugi podlagi	10
3.1.3 Obdavčitev drugih prejemkov, vključno z nagradami in podobnimi prejemki..	11
3.2 RAČUNOVODSTVO DAVKA OD DOHODKOV IZ PREMOŽENJA	12
3.2.1 Dohodki, doseženi z udeležbo v dobičku	12
3.2.2 Obdavčitev obresti na posojila, danim pravnim osebam.....	13
3.2.3 Obdavčitev dohodkov, doseženih z oddajanjem premoženja v najem.....	13
3.3 RAČUNOVODSTVO DAVKA OD DOHODKOV IZ PREMOŽENJSKIH PRAVIC	14
4. RAČUNOVODSTVO DAVKA OD DOBIČKA PRAVNIH OSEB.....	14
4.1 DAVČNA OSNOVA	15
4.2 PRIHODKI	15
4.3 ODHODKI	16
4.4 DAVČNE OLAJŠAVE	18
4.5 SKUPINSKI DAVČNI OBRAČUN	19
4.6 PREDLOŽITEV OBRAČUNA IN PLAČEVANJE DAVKA OD DOBIČKA.....	20
5. RAČUNOVODSTVO PROMETNIH DAVKOV	21
5.1 RAČUNOVODSTVO DDV	21
5.1.1 Nastanek obveznosti obračuna DDV.....	21
5.1.2 Davčna osnova.....	22
5.1.3 Davčna stopnja	23
5.1.4 Sestavine računov	24
5.1.5 Davčno obdobje.....	25
5.1.6 Obračunavanje DDV	25
5.1.7 Odbitek vstopnega DDV	26
5.1.8 Izračun odbitnega deleža vstopnega DDV	27
5.1.9 Posebni postopki obračunavanja DDV.....	27
5.1.10 Evidence pri obračunu DDV	28
5.1.11 Predložitev obračuna DDV.....	29
5.1.12 Obračun DDV.....	29
5.1.13 Plačilo in vračilo DDV	30
5.2 RAČUNOVODSTVO TROŠARIN	30
5.2.1 Obračun in plačilo trošarin	31
5.2.2 Vračilo plačane trošarine.....	34
5.2.3 Knjigovodstvo trošarinskega zavezanca.....	34
5.3 RAČUNOVODSTVO DAVKA NA PROMET NEPREMIČNIN	34
5.4 RAČUNOVODSTVO DAVKOV NA MOTORNA VOZILA.....	35
5.5 RAČUNOVODSTVO DAVKA OD PROMETA ZAVAROVALNIH POSLOV ...	37
5.6 RAČUNOVODSTVO DAVKA OD IGER NA SREČO	38
6. RAČUNOVODSTVO DAVKOV NA PLAČILNE LISTE.....	39

6.1 RAČUNOVODSTVO POSEBNEGA DAVKA NA DOLOČENE PREJEMKE.....	39
6.2 RAČUNOVODSTVO DAVKA NA IZPLAČANE PLAČE	39
7. SKLEP	40
LITERATURA	42
VIRI	43

1. UVOD

Davčni zavezanci, med katerimi so tudi gospodarske družbe, na podlagi zakona o davčnem postopku in drugih zakonov vodijo za davčne potrebe poslovne knjige, izdelujejo letna poročila, davčne obračune ter vodijo druge evidence. Gospodarska družba je po zakonu o gospodarskih družbah opredeljena kot pravna oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost. Organizirajo se v eni izmed naslednji statusnopравnih oblik:

- kot osebne družbe: družba z neomejeno odgovornostjo, komanditna družba in tiha družba,
- oziroma kot kapitalske družbe: družba z omejeno odgovornostjo, delniška družba in komanditna delniška družba.

Lastnost pravne osebe si gospodarske družbe pridobijo z vpisom v sodni register (Puharič, 1999, str. 58). Pri svojem delu se srečujejo s številnimi problemi, s katerimi se »spopadajo« sami s svojimi kadri ali pa jim na pomoč priskočijo računovodski servisi, davčni svetovalci idr.

V Sloveniji smo z osamosvojitvijo morali na novo urediti področje davkov, sedaj ko se pripravljamo na vstop v Evropsko unijo pa so ti davki ponovno na prepihu. Poleg množice zakonov in predpisov, ki urejajo področje davkov, in še ne dolgoletne davčne prakse, na katero bi se lahko zanašali, se srečujemo tudi z različnimi komentarji le-teh. Zato je potrebno dobro poznavanje davčnega področja in sprotno spremljanje sprememb, da znamo sami ali s pomočjo ustreznih strokovnjakov preceniti pravilno uporabo v praksi.

S svojim delom želim na enem mestu zaobseči najpogostejše davke, s katerimi se srečujejo podjetja, njihove glavne značilnosti in obračune ter vse skupaj predstaviti z vidika gospodarskih družb. Le-te se pojavljajo v vlogi davčnih zavezancev, lahko pa tudi v vlogi davčnih plačnikov, kadar govorimo o davkih po odbitku.

Diplomsko delo je razdeljeno v dva sklopa. V prvem bom predstavila značilnosti davkov, načine pobiranja davkov in pregled davčne zakonodaje.

V drugem sklopu se bom dotaknila posameznih davkov in sicer: dohodnine, prometnih davkov, davkov na plačilne liste in drugih davkov. Izhajala bom iz globalne bilance javnega financiranja oziroma natančneje davčnih prihodkov. Pri tem bom upoštevala delitev le-teh na prispevke in davke (Stanovnik, 2002, str. 35) ter se osredotočila le na slednje. Podala bom njihove glavne lastnosti, kdo je v posameznih primerih davčni zavezanec oziroma davčni plačnik, kaj se všteva v davčno osnovo, kolikšna je davčna stopnja pri posameznih davkih, kdaj nastane obveznost obračuna, na kakšnih obrazcih gospodarske družbe podajajo davčne obračune ter po možnosti prikazala tudi primer obračuna.

2. SPLOŠNO O DAVKIH

Osnovni prihodki javnega sektorja so (Stanovnik, 2002, str. 35):

- a) davčni in
- b) nedavčni prihodki.

Davčne prihodke delimo na:

- davke in
- prispevke.

Oboji so oblika prisilnih dajatev. Davki predstavljajo enostranski prisilni odvzem realnega dohodka oziroma kupne moči, medtem ko smo s plačevanjem prispevkov deležni tudi določenega obsega pravic. Nedavčni prihodki so v obliki različnih taks, pristojbin, sredstev od prodaje državnega premoženja, dobička javnih podjetij ipd.

Tabela št. 1: Davčni prihodki iz konsolidirane globalne bilance javnega financiranja (v milijon SIT) za leto 2001

	v mio SIT	v %
I. SKUPAJ PRIHODKI	1.967.785	100,00
TEKOČI PRIHODKI (1+2)	1.937.367	98,45
1. DAVČNI PRIHODKI	1.798.343	91,39
1.1. Davki na dohodek in dobiček	357.877	18,19
1.1.1. Dohodnina	289.102	14,69
1.1.2. Davek od dobička pravnih oseb	68.775	3,50
1.2. Prispevki za socialno varnost	620.908	31,55
1.3. Davki na plačilno listo in delovno silo	83.369	4,24
1.4. Davek na premoženje	32.965	1,68
1.5. Domači davki na blago in storitve	673.380	34,22
1.5.1. Davki od prometa proizvodov in storitev	1.967	0,10
1.5.2. Davek na dodano vrednost	438.675	22,29
1.5.3. Trošarine	166.395	8,46
1.6. Davki na mednarodno trgovino in transakcije	29.607	1,50
1.7. Drugi davki	238	0,01
2. NEDAVČNI PRIHODKI	139.024	7,06
3. KAPITALSKI PRIHODKI	10.199	0,52
4. PREJETE DONACIJE	10.788	0,55
5. TRANSFERNI PRIHODKI	9.431	0,48

Vir: Bilten javnih financ 12/2002, str. 9.

Iz tabele št. 1 je razvidna struktura prihodkov javnega financiranja, med katerimi največji vir sredstev predstavljajo davčni prihodki (91%), med njimi pa prometni davki, ki dosegajo dobrih 37% vseh davčnih prihodkov. Znotraj skupine prometnih davkov najpomembnejši del dosega davek na dodano vrednost (24% vseh davčnih prihodkov) in trošarine (9% davčnih prihodkov). Ravno tako je pomemben vir davčnih prihodkov tudi dohodnina (16%).

Pri obravnavi davkov se srečujemo z različnimi izrazi, kot so (Stanovnik, 2002, str. 41):

- **Davčna osnova** je vrednost ali količina, na katero se aplicira davčna stopnja.
- **Povprečna davčna stopnja** kaže razmerje med celotnimi plačanimi davki in davčno osnovo.

Davek je **proporcionalen**, če je povprečna davčna stopnja konstantna in se torej z rastočo davčno stopnjo ne spreminja. Davek je **progresiven**, če z rastočo davčno osnovo narašča tudi povprečna davčna stopnja. Pri tem poznamo stopničasto progresijo (z njo je v Sloveniji obdavčena dohodnina), indirektno progresijo (davek se plačuje šele, ko dohodek preseže neki prag, nad pragom pa velja proporcionalna davčna stopnja), navadno progresijo (višja davčna stopnja velja za celotno davčno osnovo – primer: davek na izplačane plače ter davek na motorna vozila). Davek je **regresiven**, če z rastočo davčno osnovo pada povprečna davčna stopnja.

- **Davčne olajšave** lahko zmanjšujejo davčno osnovo ali znižujejo že izračunan davek.
- **Davčni zavezanec** je fizična oseba ali pravna oseba, ki ji davčni predpisi nalagajo plačilo davka.
- **Davčni plačnik** se lahko razlikuje od davčnega zavezanca, npr. pri davku po odbitku.
- **Akontacijski davki** se plačujejo davčni upravi vnaprej, kar predstavlja porazdelitev enkratne velike obremenitve davčnega zavezanca, hkrati pa tudi reden priliv davčne uprave.
- **Davčna utaja** predstavlja nezakonito izogibanje plačilu davka.
- **Davčno izogibanje** je zakonito izogibanje, s katerim davčni zavezanec prepreči zmanjšanje realnega dohodka.

Poznamo več delitev davkov, na primer na:

- subjektivne in
- objektivne davke.

Subjektivni davki v večji meri upoštevajo lastnosti subjekta, to je davčnega zavezanca. Primer takega davka sta dohodnina in davek od dediščin, ki upoštevata velikost dohodka, starost, število in sestava vzdrževanih članov... V nasprotnem primeru se pri **objektivnih**

davkih bolj poudarja dejstvo, ki državi omogoča pripisovati davek (dohodek, potrošnja, premoženje...). Objektivni davki so davki na potrošnjo (npr. DDV), carine, socialni prispevki, davek na nepremičnine...

Obstaja tudi delitev na:

- neposredne in
- posredne davke,

ki pa je nekoliko sporna, ker je težko določiti, kdo dejansko nosi breme davkov. Pri **neposrednih davkih** naj bi bili obremenjeni davčni zavezanci neposredno (dohodnina, davki od dobička pravnih oseb, davki na dediščine), medtem ko naj bi se pri **posrednih davkih** breme prevalil na druge osebe (praviloma na končnega potrošnika).

Vsak davčni zavezanec mora imeti **davčno številko**, ki jo prejme ob vpisu v davčni register, in se uporablja kot razpoznavni znak v davčnih postopkih. Navesti jo mora na davčni napovedi, davčnemu obračunu in drugih vlogah, naslovljenih na davčni organ.

2.1 PREDPISI, KI UREJAJO PODROČJE DAVKOV

Naloge in organizacijo davčne službe ter načine obnašanja davčnih, državnih in drugih organov ter posameznikov in pravnih oseb v vlogi davčnih zavezancev urejata:

- Zakon o davčni službi (Uradni list RS, št. 18/96, 36/96, 87/97, 35/98-1529, 48/98, 26/99, 54/99-2543, 61/00-2763, 85/00, 100/00-4174 in 79/01) in
- Zakon o davčnem postopku – ZdavP (Uradni list RS, št. 18/96, 78/96-4173, 87/97, 35/98-1528, 76/98-3782, 82/98, 91/98, 1/99-1, 108/99, 37/01-2127 in 97/01).

Pri posameznih davkih je potrebno upoštevati naslednje predpise:

- Zakon o dohodnini;
- Zakon o davku od dobička pravnih oseb (ZDDPO);
- Zakon o posebnem davku na določene prejemke;
- Zakon o davku na izplačane plače;
- Zakon o davku na dodano vrednost (ZDDV);
- Pravilnik o izvajanju zakona o davku na dodano vrednost;
- pravilniki o stopnjah običajnega odpisa blaga po posameznih dejavnostih;
- Zakon o davkih na motorna vozila;
- Zakon o trošarinah;
- Pravilnik o izvajanju zakona o trošarinah;
- Zakon o davku na promet nepremičnin;
- Zakon o davku od prometa zavarovalnih poslov (ZDPZP);
- Zakon o davku od iger na srečo;
- Zakon o igrah na srečo.

Številke uradnih listov, v katerih so objavljeni omenjeni zakoni, so navedeni v poglavjih, ki obravnavajo posamezne davke. Natančnejše zahteve glede dostave podatkov, plačevanja akontacij ipd. določajo posamezne odredbe.

2.2 NAČINI PLAČEVANJA DAVKA

Zakon o davčnem postopku omenja tri načine plačevanja davka in sicer (Zbirka predpisov 2002, str. 11.1.11 – 11.1.21):

1. na podlagi odločbe o odmeri davka, ki jo izda davčni organ na podlagi davčne napovedi. Napoved vloži davčni zavezanec v roku, ki je zakonsko določen za posamezno vrsto davka. Davčna napoved mora vsebovati vse podatke, ki so potrebni za odmero davka. Davčni organ odmerja davke od letne osnove za preteklo leto ali tekoče leto v pavšalnem znesku od osnove, ugotovljene ob nastanku davčne obveznosti med letom. Kadar se davek odmeri od letne osnove, davčni zavezanec plačuje davek oziroma akontacijo tega davka v mesečnih, trimesečnih ali polletnih obrokih.
2. na podlagi obračuna, ki ga izvrši davčni zavezanec sam – samoobdavčitev: davčni zavezanec sam obračunava in plačuje akontacijo davka med letom v mesečnih, trimesečnih ali polletnih obrokih in na koncu leta na podlagi obračuna. Predloži jih na obrazcih, ki jih predpiše minister, pristojen za finance, in morajo vsebovati vse podatke, ki so potrebni za obračun davka. Obrazci se predložijo davčnemu uradu, kjer je davčni zavezanec vpisan v davčni register, in v rokih, ki so določeni za posamezne vrste davka.
3. na podlagi obračuna in vplačila davka, ki ga za davčnega zavezanca izvrši delodajalec oziroma izplačevalec, od vsakega posameznega dohodka – davek po odbitku: kadar je delodajalec oziroma izplačevalec osebnih prejemkov oziroma drugih dohodkov, od katerih se plačuje davek od vsakega posameznega dohodka, pravna oseba ali zasebnik, je dolžan za davčnega zavezanca obračunavati in plačati davek. Tako ravna delodajalec oziroma izplačevalec tudi v primeru, ko osebne prejemke oziroma druge dohodke poravnava v naravi ali z nasprotno storitvijo, ali jih upravičenec pred prejemom odstopi tretjim osebam ali za druge namene (npr. v humanitarne). Roki za plačilo davka so določeni za vsako posamezno vrsto davka posebej.

Izplačevalci dohodkov so dolžni voditi evidenco o obračunih in plačilih davkov po odbitku. Davčnemu organu so dolžni predložiti davčni obračun na način in v rokih, ki so določeni za posamezno vrsto davka, prav tako pa ob vsakokratnem izplačilu dohodkov najkasneje na dan izplačila izročiti davčni obračun davčnim zavezancem. Po poteku leta so izplačevalci dohodkov dolžni do 31. januarja posredovati

davčnim zavezancem obračun davka za vse dohodke, izplačane v preteklem letu, z navedbo datumov plačil davka.

Davki po odbitku se obračunavajo po stopnjah, ki veljajo na dan izplačila dohodka oziroma prejema za posamezno vrsto davka. Znesek davka po odbitku, do katere izplačevalec osebnih prejemkov in drugih dohodkov ne plača davka med letom, znaša 2% povprečne plače zaposlenega v Republiki Sloveniji predpreteklega meseca.

Če davčni organ ne more ugotoviti višine bruto prejema oziroma dohodka, se izplačani prejemek oziroma dohodek šteje za neto prejemek in se davek obračuna od bruto osnove, ki se ugotovi iz neto osnove po preračunani stopnji oziroma pri prejemkih, kjer so stopnje določene progresivno, po preračunani povprečni stopnji.

3. RAČUNOVODSTVO DOHODNINE

Področje dohodnine ureja Zakon o dohodnini (Uradni list RS, št. 71/93 (popr.2/94), 1/95-18, 2/95-229, 7/95, 14/96-656, 18/96-1062, 44/96, 68/96-3742, 82/97-3891, 87/97-4010, 76/98-3782, 1/99-1, 36/99-1764 in 35/02-1622).

Glede na posamezne vrste dohodkov obračunavamo (Zbirka predpisov 2002, str. 1.1.1):

- davek od osebnih prejemkov,
- davek iz kmetijstva,
- davek od dohodkov iz dejavnosti,
- davek od dohodkov iz kapitala,
- davek od dohodkov iz premoženja,
- davek od dohodkov iz premoženjskih pravic.

Pri dohodnini se bom osredotočila le na tista izplačila, ki jih izplačujejo pravne osebe fizičnim osebam, kajti v tem primeru so pravne osebe po zakonu o davčnem postopku zavezanci plačevanja akontacije dohodnine med letom namesto njih.

Potrebno pa je poudariti, da se zavezanci za dohodnino oziroma letno napoved svojih dohodkov, doseženih v posameznem koledarskem letu, razlikujejo od zavezancev za njene podvrste, med katere se vštevajo davki od posameznih virov dohodnine. Zavezanci za posamezne davke so vse fizične osebe, ki dosežejo posamezne dohodke, medtem ko so zavezanci za dohodnino le rezidenti in nerezidenti, ki bivajo na območju Slovenije nepretrgoma najmanj 6 mesecev. Zavezancem za dohodnino se med letom obračunajo in plačajo davki kot akontacija in le njim se priznajo zmanjšanja davčne osnove in posebne olajšave (Hieng, 2000, str. 48).

Izplačevalec dohodkov je dolžan davčnim zavezancem ob vsakokratnem izplačilu dohodkov najkasneje na dan izplačila izročiti obračun davka, po poteku leta pa do 31. januarja obračun davka za vse dohodke, izplačane v preteklem letu z navedbo datumov plačil davkov.

Izplačevalec osebnih prejemkov in drugih dohodkov je dolžan predložiti davčnemu organu podatke o obračunu davka po odbitku in drugih dajatev na dan izplačila osebnih prejemkov oziroma drugih dohodkov. Obračun se predloži na posebnih obrazcih za vsako vrsto izplačila posebej po odredbah (Odredba o obrazcih za obračun davkov po odbitku in drugih dajatev ter načinu in rokih predlaganja obrazcev davčnemu organu, Uradni list RS, št. 77/96, 5/97, 5/98, 50/99, 122/00, 31/01, 111/01, 6/02 in 81/02) in sicer:

a) za obračun davkov in prispevkov od plač, nadomestil plač in drugih osebnih prejemkov iz delovnega razmerja ter drugih nadomestil na obrazcih REK-1, REK-1a in REK-1b:

- REK-1 se uporablja za izplačila osebnih prejemkov (plače in nadomestila, regres, jubilejne nagrade nad uredbo vlade, odpravnine ob upokojitvi nad uredbo vlade...), kadar so izplačevalci pravne osebe ali drugi izplačevalci, razen fizičnih oseb;
- REK-1a se uporablja za delavce, ki imajo sklenjeno delovno razmerje v državi, plačo pa dosega z delom v tujini (»detaširani delavci«);
- REK-1b uporabljajo izplačevalci pokojnin, nadomestil plač in drugih nadomestil ter drugih prejemkov, izplačanih iz proračunskih sredstev, skladov in sredstev zavodov.

b) za obračun davkov od drugih prejemkov in dohodkov na obrazcih REK-2;

c) za obračun prispevkov od nagrad vajencem na obrazcih REK-3.

3.1 RAČUNOVODSTVO DAVKA OD OSEBNIH PREJEMKOV

Zavezanec za davek od osebnih prejemkov je fizična oseba s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji (RS), ki prejema (Zbirka predpisov 2002, str. 1.1.3):

- plačo iz delovnega razmerja;
- prejemke, dosežene na podlagi pogodbe o delu, delovrsne pogodbe oziroma od opravljanja storitev in poslov na drugi podlagi;
- druge prejemke, vključno z nagradami in podobnimi prejemki.

Zavezanec za ta davek je tudi rezident RS, ki prejema plačo iz tujine za delo na območju RS, rezident RS, ki opravlja storitve in posle na območju RS za tujo pravno ali fizično osebo in tudi nerezident RS, ki prejema prejemke dosežene z opravljanjem dela, storitev ali poslov na območju RS oziroma so ti prejemki izplačani na območju RS. Kadar je delodajalec oziroma izplačevalec osebnih prejemkov pravna oseba ali zasebnik, davek obračuna izplačevalec hkrati z obračunom osebnih prejemkov, davek pa mora plačati v šestih dneh po izplačilu osebnih prejemkov, vendar najkasneje do prvega naslednjega izplačila.

3.1.1 Obdavčitev osebnih prejemkov v zvezi z delovnim razmerjem

V osnovo za obdavčitev osebnih prejemkov v zvezi z delovnim razmerjem se vključuje ne glede na to, kako so bili določeni prejemki izplačani - v denarju, bonih ali naravi (Zbirka predpisov 2002, str. 1.1.3):

- plača in nadomestilo plače brez obveznih prispevkov za socialno varnost ter drugi prejemki iz delovnega razmerja (tudi regres za letni dopust, odškodnine za neizkoriščen dopust, drugi prejemki, določeni v aktih podjetja oziroma v individualnih pogodbah...);
- stimulacije, bonitete v zvezi z delovnim razmerjem;
- povračila stroškov v zvezi z delom, jubilejne nagrade, odpravnine ob odhodu v pokoj, enkratne solidarnostne pomoči, kolikor presegajo zneske po uredbi Vlade Republike Slovenije (Uredba o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov, ki se pri ugotavljanju davčne osnove priznavajo kot odhodek, Uradni list RS, št. 72/93, 43/94, 62/94, 7/95, 82/97-3891, 5/98 in 50/01 ter Uredba o povračilu stroškov za službena potovanja v tujino, Uradni list RS, št. 38/94, 63/94 in 24/96).

Kot stimulacija oziroma boniteta se štejejo (Zbirka predpisov 2002, str. 1.1.4):

- plačila delodajalca za neobvezno pokojninsko in zdravstveno zavarovanje, druga osebna zavarovanja, stroške nastanitve in stroške izobraževanja, ki niso v zvezi z zaposlitvijo;
- razlika med revalorizacijskimi obrestmi in obrestmi, ki jih je delodajalec obračunal od posojila, danemu delavcu, razen če je v pogodbi določena valutna klavzula;
- znesek popustov, ki jih delodajalec da delavcu na svoje proizvode, trgovsko blago in storitve, razen če gre za popuste, odobrene pod enakimi pogoji, kot jih podjetje odobrava svojim kupcem;
- vrednost daril delodajalca ob posebnih priložnostih, če ta v mesecu, v katerem je prejeto darilo, presega 5% povprečne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji predpreteklega meseca pred mesecem, v katerem se izplača plača;
- uporaba osebnega vozila, danega delavcu za privatne namene. V osnovo se mesečno šteje 2% knjižne vrednosti osebnega vozila ob upoštevanju enakomernega časovnega amortiziranja ter letne amortizacijske stopnje 15%.

Pri odmeri davka od osebnih prejemkov se osnova zmanjša za naslednje olajšave (Zbirka predpisov 2002, str. 1.1.3):

- vsem za splošno olajšavo, ki znaša 11% povprečne mesečne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji za predpretekli mesec;
- invalidom s 100% telesno okvaro, če jim je bila priznana pravica do tuje nege in pomoči na podlagi odločbe Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Slovenije, za olajšavo v znesku 100% povprečne mesečne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji za predpretekli mesec;

- zavezancem po dopolnjenem 65. letu starosti za olajšavo, ki znaša 8% povprečne mesečne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji za predpretekli mesec;
- zavezancem, ki vzdržujejo družinske člane: za prvega otroka in vsakega drugega vzdrževanega člana za olajšavo, ki znaša 10% povprečne mesečne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji za predpretekli mesec; za vsakega nadaljnjega otroka se olajšava poveča za 5% navedene plače, medtem ko olajšava za otroka z zmerno, težjo in težko motnjo v telesnem ali duševnem razvoju znaša 50% povprečne mesečne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji za predpretekli mesec.

Tabela št. 2: Stopnje davka od osebnih prejemkov v zvezi z delom (pri tem pop.MP pomeni povprečna plača predpreteklega meseca zaposlenih v Republiki Sloveniji)

Če znaša osnova za davek pop. MP		znaša davek
nad	do	
	50%	17%
50%	100%	50% pop.MP x 17% + 35% nad 50% pop.MP
100%	150%	50% pop.MP x 52% + 37% nad 100% pop.MP
150%	200%	50% pop.MP x 89% + 40% nad 150% pop.MP
200%	300%	50% pop.MP x 129% + 45% nad 200% pop.MP
300%		50% pop.MP x 219% + 50% nad 300% pop.MP

Vir: Zakon o dohodnini (Zbirka predpisov 2002, str. 1.1.4).

Če se osebni prejemek izplača v več delih, se ob izplačilu zadnjega dela plače ugotovi višina mesečne plače in izvrši obračun davka ter poračun plačanega davka od posameznih delov plače ter se davčnemu organu pri vsakem izplačilu predloži kumulativni obrazec REK za cel mesec. Prav tako se pri vsakokratnem izplačilu regresa predlaga kumulativni obrazec, če se regres izplačuje v več delih. Če se prejemki, ki se vštevajo v osnovo za davek, izplačujejo za obdobje, ki je daljše od enega meseca, se davek obračuna od celotnega prejemka po povprečni stopnji davka od enomesečnega prejemka (Hieng, 2000, str. 55).

V tabeli št. 3 je razviden izračun davčne osnove za davek od plače pri čemer so znani naslednji podatki:

- bruto plača: 150.000 SIT
- bruto nadomestilo: 150.000 SIT
- boniteta za uporabo službenega vozila: 30.000 SIT
- povprečna plača zaposlenih v Republiki Sloveniji za predpretekli mesec: 239.880 SIT
- 1 otrok kot vzdrževani član

Tabela št. 3: Obračun davka za izplačila plač

v SIT

bruto plača:	150.000
+ bruto nadomestilo:	150.000
+ boniteta:	30.000
osnova za prispevke:	330.000
- prispevki (22,1%):	72.930
- 11% splošna olajšava:	26.387
- 10% olajšava za vzdrževanega člana:	23.988
davčna osnova:	206.695

Vir: Lastni izračun.

Po formulah iz dohodninske lestvice (glej tab. 2) izračunamo davek:

$$17\% \times 110.000 + 35\% \times 100.870 = 20.390 + 30.364 = 50.754 \text{ SIT.}$$

Iz tega sledi izračun neto izplačila delavcu, ki ga lahko vidimo v spodnji tabeli.

Tabela št. 4: Izračun neto izplačila delavcu:

v SIT

bruto plača:	150.000
+ bruto nadomestilo:	150.000
- prispevki:	72.930
- davek:	50.754
neto izplačilo:	176.316

Vir: Lastni izračun.

3.1.2 Obdavčitev prejemkov, doseženih na podlagi pogodbe o delu, delovršne pogodbe oziroma od opravljanja storitev in poslov na drugi podlagi

Osnova za obdavčitev navedenih prejemkov je bruto prejemek, zmanjšan za normirane stroške v velikosti 10%. Tako se obdavčijo vsi prejemki ne glede na način plačila – v denarju, v bonih ali v naravi. V bruto prejemek se všttevajo vsa povračila stroškov (Zbirka predpisov 2002, str. 1.1.3).

Stopnja davka od teh osebnih prejemkov je 25%. Kadar je dogovorjeno neto izplačilo oziroma kadar se izplačilo izvede v naravi, je potrebno znesek preračunati v bruto znesek po preračunani stopnji, ki znaša 1,2903.

Tabela št. 5: Obdavčitev osebnega prejemka, doseženega na podlagi pogodbe o delu (bruto prejemek in povračila stroškov)

v SIT

bruto prejemek:	50.000
+ povračila stroškov:	10.000
skupaj:	60.000
- 10% normirani stroški:	6.000
osnova za davek:	54.000
davek od osebnih prejemkov:	13.500
izplačilo:	46.500

Vir: Lastni izračun.

Naj na tem mestu opozorim, da so dohodki, doseženi na podlagi pogodbe o delu obdavčeni še s posebnim davkom na določene prejemke, ki ga predstavljam v poglavju 6.1, s stopnjo 25%. Hkrati se od omenjenih prejemkov plačuje tudi prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (6% od bruto osnove oziroma v pavšalnem znesku) in prispevek za zdravstvo, ki je določen v pavšalnem znesku.

3.1.3 Obdavčitev drugih prejemkov, vključno z nagradami in podobnimi prejemki

Osební prejemki, ki jih ne moremo uvrščati niti med osebne prejemke iz delovnega razmerja niti med prejemke na podlagi pogodbe o delu, opravljenih storitev in drugih poslov, se uvrščajo med druge prejemke (Hieng, 2000, str. 91):

- povračila stroškov prevoza in bivanja poslovnemu partnerju,
- darila poslovnim partnerjem, kupcem, otrokom zaposlenih, upokojujencem,
- solidarnostne pomoči fizičnim osebam, ki niso v delovnem razmerju,
- plačila stroškov prostovoljnega, rentnega, menedžerskega, avtomobilskega in drugih oblik zavarovanja za fizične osebe, ki z izplačevalcem niso v delovnem oziroma poslovnem razmerju,
- vračila štipendij podjetju, ki je štipendiralo fizično osebo, ki smo jo zaposlili,
- plačila stroškov izobraževanja, stroškov zdravstvenih pregledov, počitnic in podobno za fizične osebe, ki niso v delovnem oziroma poslovnem razmerju,
- plačila prispevkov za povečanje zavarovalne dobe za čas študijskih let in vojaščine za fizične osebe, ki niso v delovnem oziroma poslovnem razmerju,
- plačila stroškov najema za fizične osebe, ki niso v delovnem oziroma poslovnem razmerju.

Ti prejemki se obdavčijo s 25% stopnjo, medtem ko se normiranih stroškov ne prizna.

3.2 RAČUNOVODSTVO DAVKA OD DOHODKOV IZ PREMOŽENJA

Davek od dohodkov iz premoženja se plačuje od (Zbirka predpisov 2002, 1.1.9):

- dohodkov, doseženih z udeležbo pri dobičku;
- obresti na posojila, dana fizičnim in pravnim osebam;
- dohodkov, doseženih z oddajanjem zemljišč, stanovanjskih ali poslovnih prostorov, garaž in prostorov za počitek oziroma rekreacijo, opreme, prevoznih sredstev in drugega premoženja v najem.

Ker se bom osredotočila le na dohodke iz premoženja, ki jih fizične osebe dosegajo pri pravnih osebah, naj ponovim, da so le-ti dolžni po zakonu o davčnem postopku za fizične osebe obračunati in plačati davek od vsakega posameznega dohodka hkrati z njegovim izplačilom (davek po odbitku).

3.2.1 Dohodki, doseženi z udeležbo v dobičku

Zakon o davku od dobička pravnih oseb določa, da mora pravna oseba, ki izplačuje dividende in druge deleže v dobičku, ob vsakem izplačilu obračunati in plačati posebno akontacijo za davek od dobička in dohodnine po stopnji 15% za tuje fizične osebe oziroma nerezidente Republike Slovenije in po stopnji 25% za domače fizične osebe oziroma rezidente Republike Slovenije (Zbirka predpisov 2002, str. 3.1.3). Slednjim se lahko pri letni napovedi dohodnine zmanjša davčna osnova za dohodke, dosežene z udeležbo v dobičku, za 40%.

Tak način obdavčevanja velja za kapitalske družbe, medtem ko je za osebne družbe izrecno določeno, da je osnova za davek od dohodkov, doseženih z udeležbo pri dobičku v teh družbah, posamezen prejemek, povečan za plačan davek od dobička pravnih oseb, ki se šteje za akontacijo dohodnine (Hieng, 2000, str. 106).

Dobiček se lahko izplačuje v denarju, v opredmetenih stvareh ali v vrednostnih papirjih. Obdavčitev v tem primeru poteka na enak način, le da je predhodno potrebno ugotoviti tržno ceno stvari oziroma vrednostnih papirjev. Pri slednjih se uporabi borzna cena, če pa ne kotirajo na borzi, je njihova vrednost odvisna od statuta družbe, ki določa, na kakšen način se cena ugotovi (npr. knjižna vrednost).

Tabela št. 6: Obdavčitev dohodkov, doseženih z udeležbo v dobičku:

v SIT	
dobiček, namenjen za izplačilo:	100.000
davek (25%):	25.000
za izplačilo domači fizični osebi:	75.000

Vir: Lastni izračun.

3.2.2 Obdavčitev obresti na posojila, danim pravnim osebam

Osnova za davek od obresti na posojila je razlika med obračunanimi obrestmi na posamezno posojilo in revalorizacijskimi obrestmi, izračunanimi na podlagi indeksa cen življenjskih potrebščin v obdobju, za katero je bilo dano posojilo. Stopnja obdavčitve je 25%, davek pa se obračuna ob izplačilu obresti (Zbirka predpisov 2002, str. 1.1.9).

3.2.3 Obdavčitev dohodkov, doseženih z oddajanjem premoženja v najem

Dohodki, doseženi z oddajanjem zemljišč, stanovanjskih ali poslovnih prostorov, garaž in prostorov za počitek oziroma rekreacijo, opreme, prevoznih sredstev in drugega premoženja v najem, se obdavčujejo s stopnjo 25%. Osnova je znesek najemnine, ki se izplačuje, zmanjšan za normirane stroške v višini 40% najemnine za neopremljena stanovanja, poslovne prostore, garaže ali prostore za počitek oziroma rekreacijo ter 60% najemnine za opremljene stanovanjske prostore. Normirani stroški pri oddajanju premičnih stvari v najem se ob posameznem izplačilu najemnine ne upoštevajo. Najemodajalec kot fizična oseba bo ob napovedi dohodnine lahko uveljavljal dejanske stroške tekočega in investicijskega vzdrževanja, upravljanja in stroške obratovanja, če te stroške plačuje lastnik sam. V osnovo se všteva tudi vrednost vseh obveznosti in storitev, za katere se je zavezal najemnik oziroma podnajemnik. Če je najemnina plačana za več let, se davek plača od celotne najemnine v letu, v katerem je bila najemnina prejeta (Zbirka predpisov 2002, str. 1.1.9).

V spodnji tabeli je prikazana obdavčitev najemnine od poslovnega prostora in opreme, če so znani naslednji podatki:

- mesečni znesek najemnine za poslovni prostor:	150.000 SIT
- mesečni znesek najemnine za opremo:	50.000 SIT
- dejanski stroški (elektrika, telefon):	30.000 SIT

Tabela št. 7: Obdavčitev najemnine od poslovnega prostora in opreme
v SIT

bruto osnova za najemnino posl. prostorov:	180.000
normirani stroški (40%):	72.000
osnova za davek:	108.000
davek (25%):	27.000
za izplačilo:	153.000
bruto osnova za najemnino opreme:	50.000
davek (25%):	12.500
za izplačilo:	37.500

Vir: Lastni izračun.

3.3 RAČUNOVODSTVO DAVKA OD DOHODKOV IZ PREMOŽENJSKIH PRAVIC

Med dohodke iz premoženjskih pravic uvrščamo (Zbirka predpisov 2002, str. 1.1.10):

- dohodke od avtorskih pravic;
- dohodki od izumov, znakov razlikovanja in tehničnih izboljšav, ne glede na to, ali so zavarovani po zakonu.

Avtorske pravice pri nas obravnava zakon o avtorskih in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 21/95, 9/01, 30/01), ki ureja (Puharič, 1999, str. 231):

- pravico avtorjev na njihovih delih s področja književnosti, znanosti in umetnosti (avtorska pravica);
- pravice izvajalcev, proizvajalcev fonogramov, filmskih producentov, radijskih ali televizijskih organizacij in založnikov (sorodne pravice).

Kadar je izplačevalec dohodka pravna oseba ali zasebnik, davek obračuna izplačevalec od vsakega posameznega dohodka ter ga plača hkrati z izplačilom dohodka. Ob izplačilu se osnova, v katero se vštejejo navedeni dohodki, zmanjša za normirane stroške v višini 40% od doseženega dohodka. Stopnja davka je 25%.

Obdavčitev avtorskega honorarja je prikazana v spodnji tabeli. Znan je neto znesek avtorskega honorarja, zato je potreben najprej preračun v bruto znesek.

- neto avtorski honorar: 80.000 SIT

Tabela št. 8: Obdavčitev avtorskega honorarja

v SIT

bruto avtorski honorar ($80.000 \times 1,17647$):	94.118
normirani stroški (40%):	37.647
osnova za davek:	56.471
davek (25%):	14.118
za izplačilo:	80.000

Vir: Lastni izračun.

4. RAČUNOVODSTVO DAVKA OD DOBIČKA PRAVNIH OSEB

Davek od dobička pravnih oseb ureja Zakon od dobička pravnih oseb (v nadaljevanju ZDDPO - Uradni list, št. 72/93, 20/95, 18/96-1062, 34/96, 82/97-3891, 27/98-1070 in 1/00-28). Zavezanec za davek od dobička je pravna oseba, ki dosega dobiček z opravljanjem dejavnosti in ima sedež na območju Republike Slovenije, ter tudi nerezident Republike Slovenije za dobiček, ki ga doseže s trajnim opravljanjem dejavnosti na

območju Republike Slovenije. Zavezanec za davek od dobička pravnih oseb sam obračunava in plačuje davek in sicer za poslovno leto, ki je enako koledarskemu letu. Davčna stopnja pri davku na dobiček od pravnih oseb je 25% (Zbirka predpisov 2002, str. 3.1.1).

4.1 DAVČNA OSNOVA

Davčna osnova je dobiček, ki se ugotovi v davčnem izkazu, ko se od prihodkov davčnega zavezanca odštejejo odhodki. Podlaga za ugotavljanje prihodkov in odhodkov so različni predpisi in računovodski standardi ter zakon o davku od dobička pravnih oseb, ki določene prihodke in odhodke določa drugače.

Davčna osnova je tako pozitivna razlika med prihodki, vključno s povečanjem davčne osnove, in odhodki, vključno z zmanjšanjem davčne osnove. Če je razlika negativna, izkaže davčni zavezanec v davčnem izkazu izgubo (Jovanovič, 2000, str. 580).

4.2 PRIHODKI

Med prihodke se po SRS 18 uvrščajo (Slovenski računovodski standardi, str. 133):

- prihodki od poslovanja,
- prihodki od financiranja in
- izredni prihodki.

Pri ugotavljanju davčnega rezultata so izvzeti prihodki, doseženi z udeležbo pri dobičku drugih pravnih oseb, če je bil pri njih plačan davek od dobička po predpisani stopnji. V nasprotnem primeru se prihodki iz udeležbe v dobičku všttevajo v davčno osnovo pri prejemniku, 25% akontacija davka, ki jo je izplačnik deleža plačal ob nakazilu, pa se prejemniku obravnava kot plačana akontacija davka od dobička (Hieng, 2002, str. 122).

Prihodki se tudi zmanjšajo za njihov neobdavčen del, ki izhaja iz naslova davkov, prispevkov in drugih dajatev po predpisih, dotacije in subvencije iz proračunov ter donacije.

Prihodki se povečajo za:

- razliko med povprečnimi cenami blaga in storitev na domačem ali primerljivem tujem trgu in transfernimi cenami tega blaga, ki jih je davčni zavezanec zaračunal povezanim osebam;
- razlika med obrestmi, obračunanimi po skupni povprečni ponderirani medbančni letni obrestni meri, in obrestmi, ki jih je zaračunal davčni zavezanec za dana posojila zaposlenim delavcem, lastnikom ali povezanim osebam.

4.3 ODHODKI

Med odhodke po SRS 17 uvrščamo (Slovenski računovodski standardi, str. 127):

- odhodke od poslovanja,
- odhodke od financiranja in
- izredne odhodke.

Zakon o davku na dobiček pravnih oseb v 12. členu poudarja, da se med odhodke davčnega zavezanca všttevajo le tisti odhodki, ki so neposreden pogoj za opravljanje dejavnosti ali posledica opravljanja te dejavnosti oziroma samo tisti odhodki, ki so neposreden pogoj za ustvarjanje prihodkov, v 13. členu pa izrecno izloča iz odhodkov (Zbirka predpisov 2002, str. 3.1.1):

- davke, ki jih je plačal lastnik davčnega zavezanca kot fizična oseba,
- denarne kazni,
- zamudne obresti od nepravočasno plačanih davkov in prispevkov,
- odhodke za pokrivanje izgub iz prejšnjih let,
- rezervacije za kritje možnih izgub,
- formirani popravki vrednosti in odpisane terjatve do delavcev, lastnikov ali povezanih oseb.

Minister za finance še bolj natančno določa odhodke, ki niso podlaga za ugotavljanje davčnega izida (Pravilnik o davčno nepriznanih odhodkih davčnega zavezanca, 2003). Izločajo se:

- odhodki, ki so nepotrebni ali neupravičeni oziroma niso običajni za poslovanje na podlagi preteklih izkušenj v določeni oziroma drugih dejavnostih;
- odhodki, ki niso povezani z obdavčenimi prihodki;
- stroški, ki se nanašajo na zasebno življenje lastnikov ali povezanih oseb oziroma drugih oseb, ki niso delavci;
- stroški za izobraževanje, če so plačani za pridobitev izobrazbe oziroma znanj, ki niso neposredno potrebna za poslovanje davčnega zavezanca;
- stroški sredstev v lasti ali v finančnem najemu davčnega zavezanca, ko se uporabljajo v privatne namene;
- ugodnosti delavcem, kot so premija za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje ali druge zavarovalne premije, brezplačno dani, subvencionirani ali s popustom prodani proizvodi, nastanitve, ki niso povezane z delom...
- obresti na prejeta posojila, ki po vsebini niso posojila...

Stroški materiala in odhodki iz prodaje zalog izdelkov in trgovskega blaga se priznavajo kot odhodek v obračunanem znesku, v skladu s sprejeto metodo obračunavanja oziroma prodaje zalog. V kolikor davčni zavezanec spremeni izbrano metodo obračunavanja zalog, mora spremembo pojasniti in tudi ovrednotiti učinek spremembe.

Kot strošek amortizacije se prizna obračunan znesek amortizacije, vendar le do zneska, obračunanega z uporabo metode enakomernega časovnega amortiziranja ter najvišjih letnih amortizacijskih stopenj, ki so navedene v spodnji tabeli.

Tabela št. 9: Najvišje dovoljene letne amortizacijske stopnje v % po zakonu o davku od dobička pravnih oseb

Amortizacijske skupine	Najvišje letne amortizacijske stopnje (v %)
1. Gradbeni objekti	5
2. Oprema, vozila, mehanizacija...	25
2.1. Osebni avtomobili	12,5
2.2. Računalniki in računalniška oprema	50
3. Večletni nasadi	10
4. Osnovna čreda	20
5. Druga vlaganja	20
5.1. Dobro ime	10

Vir: Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o davku od dobička pravnih oseb, 2002)

Nove stopnje iz tabele št. 9 veljajo za osnovna sredstva in neopredmetena dolgoročna sredstva, nabavljena po 1.1.2003, medtem ko se za osnovna sredstva in neopredmetena dolgoročna sredstva, ki so bila dana v uporabo pred tem datumom, kot odhodek prizna amortizacija do dokončne amortizacije še po starih amortizacijskih stopnjah.

Tudi druge določene odhodke ZDDPO omejuje (Zbirka predpisov 2002, str. 3.1.2):

- transferne cene pri povezanih osebah se upoštevajo največ do višine povprečnih cen, ki veljajo za določeno vrsto blaga ali storitev na domačem ali primerljivem tujem trgu,
- obresti na prejeta posojila od lastnikov ali povezanih oseb se priznajo največ v višini zadnje, ob času odobritve posojila znane, skupne povprečne ponderirane medbančne letne obrestne mere,
- plače se priznajo kot odhodek le do zneskov v skladu s splošnimi kolektivnimi pogodbama,
- regres za letni dopust, jubilejne nagrade, odpravnine ob upokojitvi, solidarnostna pomoč, prehrana med delom, plače pripravnikom, druga povračila stroškov v zvezi z delom se priznajo le do višine, ki jo določi Vlada Republike Slovenije, ter v okviru pravic, ki izhajajo iz zakona in splošnih kolektivnih pogodb,
- dolgoročne rezervacije stroškov se priznajo do 70% obračunanih stroškov,
- reprezentančni stroški in stroški upravnega in nadzornega odbora davčnega zavezanca se priznajo do 70% obračunanih zneskov,
- izplačila za humanitarne, kulturne, znanstvene, vzgojno-izobraževalne, športne, ekološke in regionalne namene se priznajo največ do višine 0,3% ustvarjenih

prihodkov (da se ti stroški sploh upoštevajo, mora biti izpolnjen pogoj, da so zneski izplačani osebam, ki so organizirane za opravljanje takšnih dejavnosti),

- izplačila za politične organizacije se priznajo največ do trikratne povprečne mesečne plače na zaposlenega pri davčnem zavezancu.

Vsa povečanja prihodkov in zmanjšanja odhodkov, ki jih našteva ZDDPO, se vpišejo v dodatne podatke k obračunu davka (Odar, 2002, str. 83).

Davčna osnova se lahko zmanjša (največ v višini davčne osnove):

- za dobiček, prenešen iz tujine, če je bil od tega dobička plačan ustrezen davek v tujini,
- za prejete obresti od dolgoročnih in kratkoročnih vrednostnih papirjev, ki so jih do 8. aprila 1995 izdale Republika Slovenija, občine ali javna podjetja, ustanovljena s strani RS ali občine,
- za že obdavčene, neporabljene dolgoročne rezervacije stroškov, ki jih je davčni zavezanec izkazal v prihodkih,
- za izkazano izgubo v davčnih izkazih iz preteklih let (najprej se pokriva izguba najstarejšega datuma).

Če se na podlagi prihodkov in odhodkov v davčnem izkazu ugotovi izguba, jo lahko davčni zavezanec pokriva z zmanjšanjem davčne osnove v naslednjih petih letih.

4.4 DAVČNE OLAJŠAVE

Davčnemu zavezancu se priznavajo naslednje olajšave do višine davčne osnove (Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o davku od dobička pravnih oseb, 2002):

- v višini **20%** (po prehodnih določbah v letu 2003 30% in v letu 2004 25%) **investiranega zneska v opredmetena in neopredmetena dolgoročna sredstva** v Republiki Sloveniji (izvzete so investicije v motorna vozila). Ta davčna olajšava je vezana na pogoj, da davčni zavezanec ne sme razporejati dobiček za udeležbo v dobičku v naslednjih petih letih, sicer mora takrat za znesek izkoriščene davčne olajšave povečati davčno osnovo. Enako mora postopati davčni zavezanec v primeru, če prodaja, odtuji oziroma prenese izven Republike Slovenije opredmeteno sredstvo oziroma neopredmeteno dolgoročno sredstvo, za katerega je uveljavljal davčno olajšavo, prej kot v treh letih po letu, v katerem je izkoristil davčno olajšavo;
- v višini **20%** (po prehodnih določbah v letu 2003 10% in v letu 2004 15%) **investiranega zneska v opremo, razen v pohištvo in pisarniško opremo brez računalniške opreme, in neopredmetena dolgoročna sredstva** v Republiki Sloveniji (tudi tu so izvzete investicije v motorna vozila);

- do višine **10% davčne osnove za oblikovanje investicijske rezerve** za vlaganja v opredmetena osnovna sredstva (razen v motorna vozila) in neopredmetena dolgoročna sredstva ter za dolgoročne naložbe v druge osebe v Republiki Sloveniji. Investicijsko rezervo mora davčni zavezanec porabiti v naslednjih dveh letih, sicer mora v naslednjem letu povečati davčno osnovo za neporabljeni znesek investicijskih rezerv. Davčni zavezanec mora voditi evidence o oblikovanju, o namenu in o porabi investicijskih rezerv ter o stanju investicij;
- pri zaposlovanju pripravnikov oziroma drugih delavcev, ki prvič sklepajo delovno razmerje, ter delavcev, ki so bili pred sklenitvijo delovnega razmerja najmanj šest mesecev prijavljeni pri službi za zaposlovanje, za nedoločen čas in najmanj za dve leti se davčnemu zavezancu prizna davčna olajšava v višini **30% izplačanih plač** teh zaposlenih in sicer največ za 12 mesecev njihove zaposlitve;
- pri zaposlovanju invalidov se davčnemu zavezancu prizna davčna olajšava v višini **50% izplačanih plač invalidov** oziroma **70% izplačanih plač invalidov** s 100% telesno okvaro in gluhonemim osebam.

Novi zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je uvedel nove davčne olajšave. Delodajalci, ki financirajo pokojninski načrt dodatnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja za najmanj 66% svojih zaposlenih in so pristopili k pokojninskemu načrtu, ki je vpisan v register pokojninskih načrtov pri pristojnem davčnem uradu, lahko uveljavlja davčno olajšavo. Le-ta je omejena s spodnjim zneskom (3.000 SIT) in zgornjim zneskom (30.000 SIT; oba zneska se usklajujeta z rastjo plač), vendar ne več kot 24% obveznih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje posameznika ali 5,844% osnove, od katere so bili v posameznem mesecu obračunani obvezni prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (Hieng, 2002, str. 128). Hkrati pa premije za dodatno pokojninsko zavarovanje niso poslovno potrebni stroški, zato se izvzamejo iz davčno priznanih odhodkov (Hieng, 2002a, str. 83).

Zavezanci za davek od dobička lahko uveljavljajo zmanjšanje davčne osnove in ostale olajšave do poteka roka za predložitev davčnega obračuna oziroma do izdaje odmerne odločbe (Zakon o davčnem postopku, Uradni list RS, št. 91/98).

4.5 SKUPINSKI DAVČNI OBRAČUN

Zakon o davčnem postopku dopušča ugotavljanje davka na podlagi skupinskega davčnega obračuna, ko člani skupine oddajajo posamične obračune davka od dobička pravnih oseb, medtem ko eden izmed članov predloži skupinski obračun. V tem primeru se izgube nekaterih članov skupine pokrijejo z dobički ostalih članov.

Zavezanci, ki sestavljajo skupinske davčne izkaze, pa ne morejo pokrivati davčne izgube v naslednjih petih letih. Zato se za skupinsko obdavčevanje odločijo predvsem tisti davčni

zavezanci, ki so med seboj kapitalsko povezani, nekateri člani skupine pa imajo negativno davčno osnovo (Odar, 2002, str. 90).

Skupinski obračun je možen, ko je davčni zavezanec lastnik več kot 90% osnovnega kapitala drugega davčnega zavezanca. Hkrati morajo pridobiti odobritev davčnega organa za tak način ugotavljanja obveznosti za davek od dobička pravnih oseb. Davčni organ jim pripravo skupinskega davčnega obračuna odobri najmanj za tri leta. V primeru, da se spremenijo pogoji na strani članov skupine ali da se posamezni član opredeli za posamično obdavčevanje, mora vsak član plačati razliko, ki je nastala zaradi spremembe v obdavčevanju (Zbirka predpisov 2002, str. 11.1.19).

4.6 PREDLOŽITEV OBRAČUNA IN PLAČEVANJE DAVKA OD DOBIČKA

Zavezanec za davek od dobička pravnih oseb predloži davčni obračun do 31. marca tekočega leta za preteklo leto oziroma skupinski obračun do 15. aprila tekočega leta za preteklo leto.

Sestavni del davčnega obračuna so (Zbirka predpisov 2002, str. 11.1.19):

- izkaz uspeha,
- bilanca stanja,
- izkaz uporabe dobička,
- kritje izgube in
- potrdila o plačanem davku od prihodkov, doseženih z udeležbo pri dobičku.

Davčni zavezanec že med letom plačuje akontacijo davka na podlagi višine davčne osnove po zadnjem obračunu davka oziroma na podlagi odločbe davčnega organa (kadar davčni zavezanec šele začne poslovati), v roku 30-ih dni po predložitvi davčnega obračuna pa razliko med plačano akontacijo in obračunanim davkom. Vračilo preveč plačane akontacije lahko davčni zavezanec zahteva ob predložitvi obračuna (Zbirka predpisov 2002, str. 11.1.20).

V primeru, da pride pri davčnem zavezancu do združitve, sestavi davčni obračun na datum vpisa združitve v sodni register in ga predloži davčnemu organu v 60-ih dneh po združitvi. Prav tako davčni zavezanec, nad katerim se je pričel postopek prenehanja, likvidacije ali stečajni postopek, sestavi davčni obračun na dan pred začetkom postopka in ga predloži davčnemu organu v 60-ih dneh od tega datuma.

5. RAČUNOVODSTVO PROMETNIH DAVKOV

Med prometne davke uvrščamo (Zalokar, 2002a, str.1):

1. Davek na dodano vrednost
2. Trošarine
3. Davek na promet nepremičnin
4. Davek na motorna vozila
5. Davek od zavarovalniških storitev
6. Davek od iger na srečo in koncesijske dajatve.

5.1 RAČUNOVODSTVO DDV

Davek na dodano vrednost (v nadaljevanju DDV) urejata:

- Zakon o davku na dodano vrednost (v nadaljevanju ZDDV, Uradni list RS, št. 89/98, 17/00-762, 19/00-872, 27/00-1252, 66/00-3066, 30/01, 82/01-4221, 103/01-I-5060 in 67/02) ter
- Pravilnik o izvajanju zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 79/02).

DDV je vrsta prometnega davka in je obvezna v državah članicah Evropske unije. Je vsehstopenjski davek, to pomeni da se obračunava in plačuje na vseh stopnjah prometa, to je od vseh dobav blaga in opravljenih storitev, ki jih davčni zavezanec opravi v okviru opravljanja svoje dejavnosti na območju Republike Slovenije (ozemeljsko načelo) ter od uvoza blaga v Slovenijo, ne pa tudi pri izvozu blaga (načelo namembnosti kraja) (Simič, 1999, str. 31).

Davčni zavezanec je vsaka oseba, ki kjerkoli neodvisno (samostojno) opravlja dejavnost, ne glede na namen ali izid opravljanja dejavnosti in pri tem ni pomembno, ali je vpisana v ustrezn register ali evidenco ali ne. Davčni zavezanci niso tako imenovani mali zavezanci, ki ne dosegajo z zakonom določenega mejnega zneska prometa v zadnjih 12 mesecih 5 mio SIT oziroma 1,5 mio SIT katastrskega dohodka, razen če se sami ne odločijo za vstop v sistem DDV (Hieng et al., 1999, str. 39). V tem primeru sami podajo pisni zahtevek, na podlagi katerega pridobijo odločbo davčnega organa o zavezanosti za DDV (Hieng et al., 1999, str. 154).

5.1.1 Nastanek obveznosti obračuna DDV

DDV se obračuna takrat, ko je blago dobavljeno, oziroma takrat, ko so storitve opravljene, to je (Zbirka predpisov 2002, str. 8.1.3):

- ko je izdan račun;
- v primeru, ko je prejemnik računa davčni zavezanec, ob prejemu računa oziroma ob izvrstitvi plačila, odvisno katera okoliščina nastopi prej;

- osmi dan po dobavi blaga oziroma opravljeni storitvi, če račun ni izdan;
- na dan prejema plačila, če je le-to deloma ali v celoti izvršeno pred izdajo računa ali pred opravljenim prometom blaga oziroma storitev;
- pri postopnih dobavah blaga in storitev zadnji dan v obdobju, na katero se nanaša račun oziroma plačilo;
- pri rabi blaga za neposlovne namene... v tistem davčnem obdobju, v katerem je promet opravljen;
- pri vnosu blaga v Slovenijo.

5.1.2 Davčna osnova

V davčno osnovo se všteva vse, kar predstavlja plačilo, tudi subvencije, vse dajatve razen DDV in vsi posredni stroški. V primeru, da plačilo ni izvršeno v denarju, se ugotavlja tržna vrednost blaga oziroma storitve. Če gre za zamenjavo blaga oziroma storitev, je davčna osnova vrednost prejetega blaga ali storitev. Kadar promet blaga oziroma storitve opravi davčni zavezanec, ki v Sloveniji nima sedeža, se v davčno osnovo všteva vse, kar predstavlja plačilo. Kadar pa gre za uporabo blaga za zasebne namene, brezplačno odtujitev... se ugotavlja kot davčna osnova nabavna cena tega ali podobnega blaga brez DDV ali lastna cena blaga oziroma stroški davčnega zavezanca za opravljeno storitev (Zbirka predpisov 2002, str. 8.1.4).

Pri uvozu blaga je davčna osnova vrednost blaga, določena v skladu s carinskimi predpisi in sicer nabavna cena preračunana po srednjem tečaju Banke Slovenije, ki velja predzadnjega delovnega dne v tednu pred tednom, v katerem se ugotavlja znesek carin in drugih davščin (16. člen Zakona o deviznem poslovanju) zmanjšana za morebitne popuste in povečana za trošarine in druge davke, takse in druge dajatve pri uvozu blaga razen DDV ter za vse posredne stroške (provizije, stroški embaliranja, prevoza in zavarovanja...). Obračun DDV od uvoženega blaga je razviden iz enotne carinske listine ali ECL, ki se sestavi pri uvozu prek carinarnice ali carinske pošte (Hieng et al., 1999, str. 171).

Davčna osnova se lahko naknadno spremeni zaradi:

- vračila,
- popustov ali
- nezmožnosti poplčila.

Če prejemnik računa še ni uveljavljal odbitka vstopnega DDV, se račun in vračunani DDV lahko popravi z novim računom, ki navaja številko računa, ki je storniran. Če pa je davčno obdobje že zaključeno in je prejemnik računa upošteval že vstopni DDV, se lahko popravi znesek DDV šele v tistem davčnem obdobju, ko davčni zavezanec, ki je blago prejel

oziroma mu je bila opravljena storitev, pisno potrdi dobavitelju, da je tudi on zmanjšal vstopni DDV.

Lahko pa se zmanjša znesek DDV tudi zaradi nezmožnosti poplačila v naslednjih primerih (Zbirka predpisov 2002, str. 8.1.4):

- na podlagi pravnomočnega sklepa sodišča o zaključenem stečajnem postopku ali uspešno zaključenem postopku prisilne poravnave, ko dolg ni bil poravnani oziroma ni bil v celoti poravnani;
- na podlagi pravnomočnega sklepa sodišča o ustavitvi izvršilnega postopka;
- zaradi izbrisa dolžnika iz sodnega registra ali drugih registrov oziroma evidenc.

5.1.3 Davčna stopnja

DDV se obračunava in plačuje po stopnji 20% od vsakega prometa blaga, storitev in uvoza blaga oziroma po nižani stopnji 8,5% za z zakonom oziroma pravilnikom določeno blago oziroma storitve (25. člen Zakona o davku na dodano vrednost in 40. – 51. člen Pravilnika o izvajanju zakona o davku na dodano vrednost).

V primeru predplačil se DDV obračunava po preračunani stopnji, ki se izračuna na naslednji način (Zbirka predpisov 2002, str. 8.1.5):

$$\text{preračunana davčna stopnja} = \frac{\text{stopnja DDV} \times 100}{100 + \text{stopnja DDV}} .$$

Iz tega sledi, da preračunana stopnja 20% znaša 16,6667%, preračunana stopnja 8,5% pa 7,8341%.

Zakon in pravilnik tudi natančno določata oprostitve, ko DDV ni potrebno obračunavati. Pri DDV sta dve glavni vrsti oprostitvev (Hieng et al., 1999, str. 52):

- a) prave oprostitve, pri katerih davčni zavezanec ne izgubi pravice do poročuna vstopnega DDV – to je promet, povezan z izvozom in uvozom ter druge oprostitve;
- b) neprave oprostitve, pri katerih davčni zavezanec izgubi pravico do poročuna vstopnega DDV – to so oprostitve v javnem interesu, zavarovalni in pozavarovalni posli, najem oziroma zakup nepremičnin, finančne storitve...

5.1.4 Sestavine računov

Davčni zavezanec mora za vsak opravljen promet blaga, opravljeno storitev oziroma prejeto predplačilo izdati račun z vsemi potrebnimi podatki.

Račun, izdan davčnemu zavezancu mora vsebovati naslednje podatke (Zbirka predpisov 2002, str. 8.1.9):

- kraj in datum izdaje ter zaporedno številko;
- firmo oziroma ime in sedež oziroma stalno prebivališče ter davčno številko izdajatelja računa;
- firmo oziroma ime in sedež oziroma stalno prebivališče ter davčno številko prejemnika blaga oziroma storitve;
- datum odpošiljanja blaga oziroma opravljanja storitve;
- podatke o vrsti in količini prodanega blaga oziroma opravljenih storitev;
- ceno blaga brez DDV, vrednost blaga oziroma storitve brez DDV, stopnjo oziroma stopnjo DDV ter znesek DDV po različnih stopnjah;
- vrednost z vključenim DDV.

V primeru, da DDV ni obračunan, je potrebno navesti, da DDV ni obračunan in določbo Zakona o davku na dodano vrednost, na podlagi katere je promet oproščen plačila DDV, to je točko, odstavek in člen (Zalokar, 2002, str.105).

Račun, ki je izdan drugim osebam, mora vsebovati (Zbirka predpisov 2002, str. 8.1.9):

- kraj in datum izdaje ter zaporedno številko;
- firmo oziroma ime in sedež oziroma stalno prebivališče ter davčno številko izdajatelja računa;
- prodajno ceno blaga oziroma storitve z vračunanim DDV, prodajno vrednost blaga oziroma storitve z vključenim DDV ter znesek vračunanega DDV in sicer vrednost in DDV ločeno po davčnih stopnjah, če je opravljen promet blaga oziroma storitev po različnih davčnih stopnjah.

Pravilnik (Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o izvajanju zakona o DDV, 2002) natančneje določa podatke, ki jih mora vsebovati račun davčnega zavezanca iz 45. člena ZDDV (ne dosega v zadnjih 12-ih mesecih 5 mio SIT obdavčljivega prometa oziroma 1,5 mio SIT katastrskega dohodka):

- kraj in datum izdaje ter zaporedno številko računa;
- svojo firmo oziroma ime in sedež oziroma stalno prebivališče ter svojo davčno številko z navedbo, da ni registriran za namene DDV;
- prodajno ceno blaga oziroma storitve brez DDV in
- skupno vrednost prodanega blaga oziroma opravljenih storitev brez DDV ter

- podatke o vrsti in količini dobavljenega blaga oziroma storitve (na računu drugemu davčnemu zavezancu).

Rok izdaje računa za predplačilo je zadnji dan davčnega obdobja, v katerem je predplačilo prejeto (Zalokar, 2002, str. 106). Če je izdan davčnemu zavezancu po 34. členu ZDDV mora vsebovati tudi vrsto in količino blaga oziroma opis storitev, ki bo dobavljeno oziroma bodo opravljene za prejeto predplačilo, v vsakem primeru pa datum predvidene dobave blaga oziroma izvršitve storitev.

5.1.5 Davčno obdobje

Davčni zavezanec mora obračunavati DDV v davčnem obdobju, ki je odvisno od prometa blaga oziroma storitev v preteklem koledarskem letu in sicer (Zbirka predpisov 2002, str. 8.1.10):

- promet do vključno 10 mio SIT: davčno obdobje je koledarsko polletje;
- promet od 10 mio SIT do vključno 20 mio SIT: davčno obdobje je koledarsko trimesečje.

Za vse ostale davčne zavezance velja, da je davčno obdobje koledarski mesec.

V primeru likvidacijskega ali stečajnega postopka se davčno obdobje zaključi z dnem začetka tega postopka. Z datumom sklepa o zaključku likvidacijskega ali stečajnega postopka se zaključi tudi to davčno obdobje.

Davčni zavezanec, ki nima sedeža v Sloveniji, mora za promet blaga in storitev v Sloveniji DDV obračunati v davčnem obdobju, ki je koledarski mesec. Prav tako velja isto davčno obdobje za prejemnika blaga oziroma storitev, ki sicer ni davčni zavezanec, vendar je plačnik DDV na podlagi 3. točke 12. člena ZDDV.

Davčni zavezanec s statusom izvoznika se lahko odloči za obračunavanje DDV v enomesečnem obdobju, kljub temu da ne izpolnjuje pogojev glede letnega prometa. Vendar mora o tem pisno obvestiti davčni organ in tak način obračunavanja ne sme spremeniti prej kot v 12 mesecih.

5.1.6 Obračunavanje DDV

Davčni zavezanec v davčnem obdobju obračuna DDV na podlagi (Zbirka predpisov 2002, str. 8.1.10):

- izdanih računov;
- izdanih računov za prejeta predplačila;
- obračunov DDV za promet blaga, ki je bilo uporabljeno za zasebne namene, brezplačno odtujeno oziroma odtujeno za zmanjšano plačilo, zadržano po prenehanju opravljanja dejavnosti, in uporabo storitev za neposlovne namene;

- prejetih računov, ki jih je izdal davčni zavezanec s sedežem v tujini za opravljen promet blaga oziroma storitev, za katerega ima obveznost obračuna DDV prejemnik blaga oziroma storitev;
- dobav blaga oziroma storitev, za katere še niso bili izdani računi, pa bi morali biti.

5.1.7 Odbitek vstopnega DDV

Davčni zavezanec sme pri izračunu svoje davčne obveznosti odbiti DDV, ki ga je (Hieng et al., 1999, str. 81):

- dolžan ali ga je plačal pri nabavah blaga oziroma storitev od drugega davčnega zavezanca,
- plačal pri uvozu blaga,
- plačal kot prejemnik storitve oziroma
- plačal kot pavšalno nadomestilo kmetu,

seveda le, če je to blago oziroma storitev uporabil pri opravljanju svoje dejavnosti.

Zakon o davku na dodano vrednost določa, da se vstopni DDV ne sme odbiti od blaga in storitev, ki jih je davčni zavezanec uporabil za promet blaga oziroma storitev, za katerega je predpisana oprostitve plačila DDV. Nekateri govorijo o nepravih oprostitvah (Hieng et al., 1999, str. 52), drugi o nepristnih oprostitvah (Simič, 1999, str. 37), pri katerih davčni zavezanec izgubi pravico do poročila vstopnega DDV. To so predvsem dejavnosti malih davčnih zavezancev, javnih zavodov in drugih, zavarovalniške, finančne in druge storitve.

Davčni zavezanec ne sme odbiti DDV od (Hieng et al., 1999, str. 83):

- vozil in plovil (jaht, čolnov, namenjenih za šport in razvedrilo, zasebnih letal, osebnih avtomobilov in motornih koles), goriv in maziv ter nadomestnih delov ter storitev, tesno povezanih s tem, razen od plovil in vozil, ki se uporabljajo za opravljanje dejavnosti dajanja v najem in zakup in za nadaljnjo prodajo, ter vozil, ki se uporabljajo v avtošolah za izvajanje programa usposabljanja iz vožnje v skladu s predpisi;
- stroškov za reprezentanco, stroškov za prehrano ter stroškov za nastanitev.

Davčni zavezanec sme odbiti vstopni DDV le:

- če je izkazan na računih, ki vsebujejo vse potrebne podatke v skladu z ZDDV;
- če je izkazan na carinskih deklaracijah;
- če je plačan, ker so se znotraj obdobja pet let od koledarskega leta pričetka uporabe opreme spremenili pogoji, ki so bili tedaj merodajni za odbitek vstopnega DDV (za nepremičnine velja obdobje 20 let), oziroma je bilo plačano 4% pavšalno nadomestilo vstopnega DDV za kmetijske in gozdarske pridelke oziroma storitve.

Vstopni DDV lahko davčni zavezanec odbije šele v tistem davčnem obdobju, ko prejme račune za opravljen promet blaga in storitev oziroma carinske deklaracije za uvoženo blago. Davčni zavezanec ne sme odbijati vstopnega DDV na računu, ki ga je prejel od osebe, ki ga po ZDDV ne sme izdati. Davčni zavezanec tudi ne sme odbijati vstopnega DDV, če je le-ta na računu izkazan v višjem znesku, kot bi moral biti po ZDDV.

5.1.8 Izračun odbitnega deleža vstopnega DDV

Zakon o davku na dodano vrednost v 41.členu določa, da davčni zavezanec, ki opravlja obdavčeno in oproščeno dejavnost, lahko odbija vstopni DDV, ki se nanaša na obdavčeno dejavnost. Temu ustrezno mora zagotavljati podatke v svojem knjigovodstvu ali izvenknjigovodski evidenci. Če to ni možno, lahko v skladu z ZDDV določi znesek DDV, ki ga lahko odbija z odbitnim deležem DDV, ki se izračuna (Zbirka predpisov 2002, str. 8.1.11):

$$\text{odbitni delež DDV} = \frac{\text{letni promet, ki se nanaša na promet, od katerega ima davčni zavezanec pravico do odbitka DDV (brez DDV)}}{\text{celotni letni promet vključno s subvencijami in dotacijami (brez DDV)}}$$

Davčni zavezanec lahko določi odbitni delež ločeno za vsako področje svoje dejavnosti, kar pa mora priglasiti davčnemu organu. V izračun odbitnega deleža se ne všttevajo:

- znesek, ki se nanaša na opremo, ki jo je davčni zavezanec odtujil v okviru opravljanja svoje dejavnosti;
- znesek prometa finančnih storitev, če se opravljajo občasno;
- znesek prometa nepremičnin, če se promet opravlja občasno.

Začasni odbitni delež se določi na podlagi letnih podatkov za preteklo leto kot odstotek in se zaokroži navzgor na celo število, če teh podatkov ni, pa začasni odbitni delež določi davčni organ. Dokončni odbitni delež se ugotovi, ko so znani podatki o dejanskem obsegu prometa v letu, za katero se določa odbitni delež. Povečanje ali zmanjšanje terjatev za vstopni DDV zaradi poročila razlike med začasnim in dejanskim odbitnim deležem konec leta se poročila kot popravek posamične nabavne vrednosti sredstev ali storitev ali kot povečanje prevrednotevalne poslovne prihodke oziroma odhodke, razen pri opredmetenih osnovnih sredstvih (Pojasnilo 1 k SRS5, 2002).

5.1.9 Posebni postopki obračunavanja DDV

Zakon o davku na dodano vrednost določa posebne obračune DDV za promet rabljenih vozil, rabljenega blaga, umetniških predmetov in zbirk ter starin, pri tem pa posebej obravnava prodajo prek posrednikov. Podoben način obračuna DDV, kot je predviden za

rabljeno blago, je predviden tudi za promet blaga na javni dražbi. Posebej je urejeno ugotavljanje davčne osnove pri potovalnih agencijah (Zalokar, 2002a, str. 12).

a) Obračun DDV pri storitvah potovalnih agencij in organizatorjev potovanj

Potovalne agencije in organizatorji potovanj lahko obračunavajo DDV na poseben način in sicer obračunavajo DDV na razliko med celotnim zneskom, ki ga plača potnik (brez DDV), in dejanskimi stroški potovalne agencije oziroma organizatorja potovanj za storitve, ki jih opravijo drugi davčni zavezanec, če je neposredni uporabnik teh storitev potnik. Potovalna agencija pa nima pravice odbiti vstopni DDV od teh storitev.

b) Obračunavanje DDV za rabljeno blago, umetniške predmete, zbirke in starine

Davčni zavezanec, ki v svojem imenu ali v imenu druge osebe v skladu s pogodbo, na podlagi katere se plača provizija za nakup ali prodajo, opravi promet rabljenega blaga oziroma umetniških predmetov, zbirk oziroma starin, obračunava DDV od dosežene razlike v ceni, zmanjšana za znesek DDV, ki se nanaša na razliko v ceni (razlika med prodajno ceno, ki jo zaračunava preprodajalec za navedeno blago, in nabavno ceno). Ta način obračunavanja DDV lahko uporabljajo v primeru, če blago pridobijo od osebe, ki ni davčna zavezanca, drugega davčnega zavezanca, ki ni imel pravice do odbitka vstopnega DDV od tega blaga, malega davčnega zavezanca oziroma kmeta, ki ima manj kot 1,5 milijona katastrskega prihodka v preteklem koledarskem letu, in drugega preprodajalca, ki je od opravljenega prometa blaga obračunal DDV od razlike v ceni. Posebni način obračunavanja mora davčni zavezanec prijaviti davčnemu organu.

5.1.10 Evidence pri obračunu DDV

Davčni zavezanec mora zaradi zagotovitve predpisanih podatkov voditi knjigo izdanih računov (obrazec I-RAČ), knjigo prejetih računov (obrazec P-RAČ) ter posebno evidenco o vstopnem DDV pri uvozu blaga (obrazec E-UVOZ) oziroma kako drugače zagotavljati vse podatke, ki so potrebni za ugotavljanje davčne osnove in obračunanega DDV ter vstopnega DDV (Zbirka predpisov 2002, str. 8.1.53).

V knjigo izdanih računov se tudi ustrezno vpisuje:

- dnevni iztržek, registriran z registrsko blagajno;
- dnevni iztržek pri prodaji kmetijskih pridelkov na tržnicah;
- posebni obračuni DDV za prodajo vozovnic, kart in žetonov v potniškem prometu, znamk, kolekov, vrednotnic in obrazcev v poštnem prometu, periodičnega tiska, za prodajo na avtomatih...;
- računi, s katerimi se naknadno popravlja obračun DDV.

V knjigo prejetih računov se vpisujejo tudi računi, s katerimi se naknadno popravlja vstopni DDV. Zneski, ki niso podlaga za odbijanje vstopnega DDV (npr. bančne provizije...), se lahko knjižijo zbirno na podlagi internega dokumenta.

5.1.11 Predložitev obračuna DDV

Obračun DDV za davčno obdobje je dolžan davčni zavezanec predložiti sam davčnemu organu do zadnjega delovnega dne naslednjega meseca po poteku davčnega obdobja ne glede na to, ali je za to obdobje dolžan plačati DDV. Ugotovljeno davčno obveznost mora izkazati na obrazcu DDV-O, poleg tega pa mora priložiti tudi (Zbirka predpisov 2002, str. 8.1.47):

- podatke o popravku zneska obračunanega in vstopnega DDV zaradi spremembe davčne osnove;
- podatke o nastalih razlikah med odbitim vstopnim DDV na podlagi začasnega odbitnega deleža in vstopnim DDV, ki bi se smel odbiti glede na dejanski odbitni delež;
- podatke o znesku vstopnega DDV, ki ga davčni zavezanec ni odbil v davčnem obdobju, ko je prejel račun oziroma carinsko deklaracijo, ampak ga je uveljavljal kasneje (ne kasneje kot v zadnjem davčnem obdobju koledarskega leta, ki sledi letu, v katerem je pridobil pravico do odbitka vstopnega DDV).

V primeru prenehanja registracije za DDV je davčni zavezanec dolžan predložiti obračun do zadnjega delovnega dne naslednjega meseca po poteku meseca, v katerem je prenehala registracija za DDV. V primeru likvidacijskega ali stečajnega postopka je davčni zavezanec dolžan predložiti obračun DDV v 20-ih dneh od dneva začetka postopka in do zadnjega delovnega dne naslednjega meseca po izdaji sklepa o zaključku postopka.

5.1.12 Obračun DDV

Obračun DDV za vsako davčno obdobje se sestavi na podlagi seštevkov iz knjige izdanih računov, knjige prejetih računov ter posebne evidence o vstopnem DDV pri uvozu blaga. Tako se v obrazec DDV-O vpisujejo naslednji podatki (Zbirka predpisov 2002, str. 8.1.47):

1. podatki o prometu blaga in storitev,
2. podatki o nabavah in storitvah,
3. podatki o obračunanem DDV od prodaje blaga in storitev,
4. podatki o vstopnem DDV od nakupa blaga in storitev in
5. ugotovljena davčna obveznost oziroma presežek DDV v tem davčnem obdobju.

5.1.13 Plačilo in vračilo DDV

Rok za plačilo davčne obveznosti v zvezi z DDV je zadnji delovni dan naslednjega meseca po poteku davčnega obdobja.

Davčnemu zavezancu, ki je po obračunu DDV ugotovil presežek vstopnega DDV nad obračunanim DDV lahko zahteva vračilo DDV v naslednjih primerih (Zbirka predpisov 2002, str. 8.1.14):

- če davčni zavezanec predlaga mesečne obračune DDV in znesek za vračilo presega 200.000 SIT;
- če davčni zavezanec predlaga trimesečne obračune DDV in znesek za vračilo presega 100.000 SIT;
- če davčni zavezanec predlaga polletne obračune DDV in znesek za vračilo presega 30.000 SIT.

V teh primerih se vračilo izvede v 60-ih dneh po predložitvi obračuna.

Davčni zavezanci, ki izpolnjujejo status izvoznika in so pri davčnemu organu pridobili odločbo o izpolnjevanju pogojev za izvoznika, izkazujejo presežek vstopnega DDV v zaporednih obračunih in lahko zahtevajo vračilo ob predložitvi obračuna. Vračilo DDV se izvede v 30-ih dneh po predložitvi obračuna.

5.2 RAČUNOVODSTVO TROŠARIN

Trošarine urejata:

- Zakon o trošarinah (Uradni list RS, št. 84/98, 52/99-2511, 57/99, 33/01 in 99/01) in
- Pravilnik o izvajanju zakona o trošarinah (Uradni list RS, št. 6/99, 52/99, 35/00 in 58/01).

Trošarina se plačuje od trošarinskih izdelkov (alkohol in alkoholne pijače, tobaki izdelki, mineralna olja in plin), proizvedenih na ozemlju RS in uvoženih v RS (Čok, 2001, str. 32). Določene so v znesku na mersko enoto. Zavezanec za obračun in plačilo trošarin je proizvajalec in uvoznik trošarinskih izdelkov oziroma oseba, na katero se prenese trošarinska obveznost. Po zakonu je za nadzor nad pravilnostjo obračunavanja in plačevanja trošarin pooblaščen carinski organ.

Prostor, v katerem se proizvajajo, skladiščijo, predelujejo in razpošiljajo trošarinski proizvodi, se imenuje trošarinsko skladišče. Zanj je treba izpolniti predpisane pogoje in imeti posebno odločbo pristojnega carinskega organa – trošarinsko dovoljenje (Hieng et al., 1999, str. 30).

5.2.1 Obračun in plačilo trošarin

Trošarinska obveznost nastane, ko so (Zbirka predpisov 2002, str. 8.2.1):

- trošarinski izdelki proizvedeni v Sloveniji;
- trošarinski izdelki uvoženi v Slovenijo.

Obveznost za obračun trošarine nastane (Zbirka predpisov 2002, str. 8.2.3):

- ko so trošarinski izdelki sproščeni v uporabo;
- 16. dan po odpremi trošarinskih izdelkov iz trošarinskega skladišča, če ni potrjeno, da je pošiljka prispela v drugo trošarinsko skladišče ali k drugemu oproščenemu uporabniku trošarinskih izdelkov;
- zadnji dan v mesecu pri porabi trošarinskih izdelkov za namene, za katere ni predpisana oprostitev trošarine;
- ob plačilu uvoznih dajatev pri uvozu trošarinskih izdelkov, če ne gre za odlog plačila v skladu z zakonom;
- v drugih primerih (carinski organ proda oz. prepusti trošarinske izdelke, ..);
- ob nezakoniti proizvodnji, pridobitvi, ...in ob nezakonitem uvozu.

Trošarinski zavezanec mora obračunati in plačati trošarino od predpisanih osnov po stopnjah oziroma zneskih, ki veljajo na dan nastanka obveznosti za plačilo trošarine. Poleg mesečnega obračuna trošarin mora imetnik trošarinskega dovoljenja nadzornemu carinskemu organu predložiti tudi mesečni popis zalog.

Imetnik trošarinskega dovoljenja in oproščen uporabnik trošarinskih izdelkov morata predložiti carinskemu organu za zavarovanje izpolnitve trošarinske obveznosti inštrument za zavarovanje plačila trošarine. To so lahko (Zbirka predpisov 2002, str. 8.2.5):

- bančna garancija,
- garantno pismo ali
- gotovinski polog.

Trošarinski zavezanci sami obračunavajo trošarinsko obveznost v davčnem obdobju, ki je enak koledarskemu mesecu. Obračun predloži carinskemu organu do 25. dne naslednjega meseca ločeno za vsako posamezno skupino trošarinskih izdelkov in sicer (Zbirka predpisov 2002, str. 8.2.37):

- na obrazcu TRO-ALK za alkohol in alkoholne pijače,
- na obrazcu TRO-BAK za tobačne izdelke ter
- na obrazcu TRO-MOP za mineralna olja in plin.

Obračunana trošarina zapade v plačilo zadnjega dne v davčnem obdobju razen v naslednjih primerih:

- v primeru da nastane trošarinska obveznost v postopku združitve, le-ta zapade v plačilo 60. dan po izstavitvi trošarinskega dokumenta;
- kadar trošarinskemu dovoljenju preneha veljavnost, zapade trošarina v plačilo na dan prenehanja, medtem ko se obračun predloži v 30-ih dneh po dnevu prenehanja veljavnosti dovoljenja;
- v primeru stečaja, likvidacije ali združitve zapade trošarina v plačilo na dan dokončanja postopka, obračun pa se predloži v 30-ih dneh po končanih postopkih.

V vsakem primeru mora biti obračunana trošarina plačana v 30-ih dneh po zapadlosti.

Pri tobačnih izdelkih se plačujeta dve trošarini in sicer:

- specifična trošarina, ki je določena v znesku za 1000 kos oziroma 1 kilogram in
- proporcionalna trošarina, ki je določena v odstotku od drobnoprodajne cene (DBC).

Zadnja znana višina trošarine za cigarete je izračunana od drobnoprodajne cene v višini 340 SIT in tako znaša specifična trošarina 2.368,6667 SIT za 1000 kosov cigaret, medtem ko proporcionalna trošarina znaša 39,0667% od DBC (Uredba o spremembah uredbe o določitvi zneska specifične in določitvi stopnje proporcionalne trošarine za cigarete, 2002).

Drobnoprodajno ceno določi proizvajalec oziroma uvoznik in vključuje trošarino in davek na dodano vrednost. V prostocarinskih prodajalnah se trošarina plačuje v višini 90% trošarine od alkohola in alkoholnih pijač oziroma 60% trošarine od tobačnih izdelkov.

Zakon o trošarinah določa, za katere namene se ne plačuje trošarine in sicer:

- za alkohol in alkoholne pijače, če se uporabljajo kot surovina v proizvodnji zdravil, kisa, živil (omejena vsebnost alkohola), neprehrambenih izdelkov ter v proizvodnji arom in brezalkoholnih pijač (tudi tu velja omejitev vsebnosti alkohola);
- za mineralna olja in plin, ki se uporabljajo kot pogonsko gorivo v letalskem in pomorskem prometu (ne za zasebne namene) ter za pogon ribiških ladij, se uporabljajo v obratih za proizvodnjo električne energije, se porabijo za nadaljnjo predelavo oziroma proizvodnjo netrošarinskih izdelkov ali drugih mineralnih olj in plina oziroma uporabljena kot dodatek koksu kot osnovnemu gorivu v plavžih.

Tabela št. 10: Trošarinske osnove in znesek trošarine

Trošarinski izdelek	Trošarinska osnova	Znesek trošarine
Alkohol in alkoholne pijače		
Pivo	1 hl	1.643 SIT
Mirno vino	1 hl	0 SIT
Peneče vino	1 hl	0 SIT
Druge fermentirane pijače	1 hl	0 SIT
Vmesne pijače	1 hl	15.000 SIT
Etilni alkohol (100% prost. vsebnosti alkohola)	1 hl	166.500 SIT
Tobačni izdelki		
Cigarete	1000 kos DBC*	
Cigare in cigarilosi	1000 kos DBC	0 SIT 5% DBC
Drobno rezan tobak	1 kg DBC	0 SIT 30% DBC
Ostali tobak za kajenje	1 kg DBC	0 SIT 20% DBC
Mineralna olja in plin		
Motorni bencin		
- letalski bencin, osvinčen bencin	1.000 l	95.000 SIT
- neosvinčen bencin	1.000 l	80.000 SIT
Plinsko olje		
- za pogonski namen	1.000 l	70.000 SIT
- za gorivo za ogrevanje	1.000 l	7.500 SIT
Utekočinjen naftni plin		
- za pogonski namen	1.000 kg	38.000 SIT
- za gorivo za ogrevanje	1.000 kg	0 SIT
Metan		
- za pogonski namen	1.000 kg	38.000 SIT
- za gorivo za ogrevanje	1.000 kg	0 SIT
Naravni plin	1 m ³	1,50 SIT
Kerozin		
- za pogonski namen	1.000 l	70.000 SIT
- za gorivo za ogrevanje	1.000 l	5.000 SIT
Kurilno olje	1.000 kg	5.000 SIT

* DBC – drobnoprodajna cena najbolj prodajanih cigaret v Sloveniji

Vir: Zakon o trošarinah (Zbirka predpisov 2002, str. 8.2.8).

5.2.2 Vračilo plačane trošarine

Pravico do vračila plačane trošarine imajo (Zbirka predpisov 2002, str. 8.2.7):

- imetnik trošarinskega dovoljenja, ki je nabavil trošarinske izdelke po ceni z vključeno trošarino in jih je porabil v trošarinskem skladišču za proizvodnjo trošarinskih izdelkov;
- uvoznik, ki vrača uvožene izdelke, od katerih je plačal trošarino, v tujino v nespremenjenem stanju;
- izvoznik, ki izvozi trošarinske izdelke, ki jih je nabavil s plačilom trošarine;
- oseba, ki je pridobila trošarinske izdelke po ceni z vključeno trošarino oziroma je bila le-ta plačana ob uvozu, uporabljeni pa so bili za namene, za katere se ne plačuje trošarina;
- oseba, ki je nabavila trošarinske izdelke po ceni z vključeno trošarino in jih porabila za izdelavo drugih trošarinskih izdelkov;
- trošarinski zavezanec, ki je nabavil trošarinske izdelke po ceni z vključeno trošarino in jih v skladu s predpisanimi pogoji prodal brez obračunane trošarine diplomatskim in konzularnim predstavništvom in mednarodnim organizacijam.

5.2.3 Knjigovodstvo trošarinskega zavezanca

Trošarinski zavezanec mora v svojem knjigovodstvu zagotoviti vse podatke za obračunavanje in plačevanje trošarine. Zakon o trošarinah pa posebej navaja, katere podatke mora še posebej izkazovati, in sicer podatke o:

- izdelanih količinah trošarinskih izdelkov;
- količinah trošarinskih izdelkov na zalogi, v proizvodnji, v skladiščih ali v drugih poslovnih prostorih;
- prodanih količinah izdelkov, za katere je bila plačana trošarina po predpisanih stopnjah;
- prodanih količinah izdelkov, za katere ni bila plačana trošarina;
- količinah trošarinskih izdelkov za lastno rabo;
- količina trošarinskih izdelkov, za katere je bilo plačilo trošarine odpuščeno;
- zneskih obračunane in plačane trošarine.

Trošarinski zavezanec – uvoznik mora zagotavljati vse podatke v zvezi z uvozom trošarinskih izdelkov, o zalogi in odpremi teh izdelkov ter o obračunu in plačilu trošarine.

5.3 RAČUNOVODSTVO DAVKA NA PROMET NEPREMIČNIN

Davek ureja Zakon o davku na promet nepremičnin (Uradni list RS; št. 57/99 in 67/02). Plačuje se od prometa nepremičnin, razen če gre za prenos lastninske pravice na nepremičninah, od katerega je bil plačan davek na dodano vrednost. Zavezanec za davek je prodajalec nepremičnine. Osnova za davek je vse, kar predstavlja plačilo, ki ga je ali ga bo

prodajalec prejel od kupca za opravljen promet nepremičnine (Zbirka predpisov 2002, str. 8.3.1).

Davek se plačuje po stopnji 2% od davčne osnove in ga odmeri davčni organ po predpisih, ki so veljali na dan nastanka davčne obveznosti. To je na dan sklenitve pogodbe oziroma ko davčni zavezanec prejme dovoljenje ali postane pravni akt pravnomočen v primeru, da je za prenos lastninske pravice na nepremičnini potrebno dovoljenje državnega organa oziroma kakšen drug pravni akt.

Zavezanec za davek na promet nepremičnin mora vložiti napoved v 15-ih dneh po nastanku davčne obveznosti pri davčnemu organu, na območju katerega je nepremičnina, davčni organ pa mora izdati odločbo o odmeri davka v 30-ih dneh po prejemu napovedi.

5.4 RAČUNOVODSTVO DAVKOV NA MOTORNA VOZILA

Davek ureja Zakon o davkih na motorna vozila (Uradni list RS, št. 52/99). Plačuje se od (Zbirka predpisov 2002, str. 8.1.371):

- osebnih avtomobilov, ki se dajo prvič v promet na območju Republike Slovenije, in
- rabljenih osebnih in drugih motornih vozil, za katere je obvezna registracija, če od njihovega prometa ni bil obračunan DDV.

V prvem primeru je zavezanec za obračunavanje in plačevanje davka proizvajalec oziroma uvoznik motornih vozil, v drugem primeru pa kupec ali fizična oseba, ki brezplačno ali na podlagi zamenjave pridobi motorno vozilo, za katero je obvezna registracija, razen če gre za prvi dedni red.

Davek na motorna vozila se ne plačuje od:

- vozil, ki se izvozijo;
- vozil za službene potrebe diplomatskih in konzularnih predstavništev v Sloveniji, mednarodnih organizacij v skladu z mednarodnimi pogodbami, ter osebne potrebe tujega osebja diplomatskih in konzularnih predstavništev v Sloveniji in mednarodnih organizacij;
- uvoza rabljenih vozil muzejske vrednosti, starejših od 30 let;
- začasno uvoženih vozil v skladu s carinskimi predpisi;
- športnih vozil, ki so namenjena samo za uporabo na tekmovališčih;
- terenskih motornih vozil, ki se nabavljajo za potrebe Slovenske vojske in policije, ter od interventnih motornih vozil, ki se nabavljajo za potrebe civilne zaščite, gasilske in reševalne službe.

Omenjeni davek se lahko pod določenimi pogoji vrne od:

- vozil, ki so nabavljena za prevoz družin, ki imajo tri ali več otrok (1x v treh letih);
- vozil, ki so nabavljena za prevoz invalidov (1x v petih letih).

Osnova za davek je prodajna cena vozila, pri uvozu pa vrednost v skladu z zakonom o davku na dodano vrednost. Davek od novih motornih vozil je odvisen od vrednosti davčne osnove in se plačuje po stopnjah navedenih v tabeli št. 11.

Tabela št. 11: Stopnje davka na nova motorna vozila

Če znaša davčna osnova v mio SIT		znaša stopnja davka v %
	do 1,0	1,0
nad 1,0	do 1,4	1,4
nad 1,4	do 1,8	2,0
nad 1,8	do 2,4	3,5
nad 2,4	do 3,0	5,0
nad 3,0	do 4,0	7,0
nad 4,0	do 5,0	9,0
nad 5,0	do 6,0	11,0
nad 6,0		13,0

Vir: Zakon o davkih na motorna vozila, 1999.

Davek na promet rabljenih motornih vozil in drugih rabljenih motornih vozil, za katere je obvezna registracija, od njihovega prometa pa ni bil obračunan DDV, se plača po stopnji 5% od nakupne cene oziroma s strani davčnega organa ugotovljene vrednosti teh motornih vozil.

Davčna obveznost nastane ob opravljenem prometu vozil, to je:

- ob izdaji računa o prodaji motornega vozila,
- ob izročitvi motornega vozila, če je izročeno pred izdajo računa, je izročeno brez izdaje računa ali je izročeno brezplačno;
- pri uvozu;
- ko se motorno vozilo vzame za lastno rabo.

Davčno obdobje pri davčnem zavezancu, ki ni uvoznik, je koledarski mesec. Davek mora biti plačan do zadnjega delovnega dne naslednjega meseca po poteku meseca, v katerem je nastala davčna obveznost. Pri uvozu motornih vozil davek obračunava pristojni carinski organ v skladu s carinskimi predpisi. Davek od motornih vozil se ne všteva v osnovo za obračun davka na dodano vrednost.

V svojih evidencah mora davčni zavezanec zagotavljati podatke po vrstah motornih vozil glede na vrednost vozil. Iz obračuna mora biti razvidno:

- obdobje, za katero se plačuje davek,
- opravljen promet po vrstah motornih vozil,
- zneski obračunanega davka.

Do vračila davka je upravičen davčni zavezanec, ki opravlja trgovsko dejavnost, v primeru, da je izvozil motorno vozilo in davčnemu organu predložil dokazilo o plačilu davka ter izvozno carinsko deklaracijo, potrjeno s strani carinskega organa, da je motorno vozilo zapustilo carinsko območje Republike Slovenije.

5.5 RAČUNOVODSTVO DAVKA OD PROMETA ZAVAROVALNIH POSLOV

Področje davka od prometa zavarovalnih poslov ureja Zakon o davku od prometa zavarovalnih poslov (Uradni list RS, št. 57/99). Plačuje se od opravljenih zavarovalnih poslov, to je od pogodb o premoženjskem in osebnem zavarovanju. Zavezanec za davek od zavarovalnih poslov je zavarovalnica in druga pravna oseba, ki opravlja zavarovalne posle na območju Republike Slovenije v skladu z zakonom. Obveznost obračuna davka od zavarovalnih poslov nastane za davčnega zavezanca, ko je opravljen zavarovalni posel, to je izdan račun za plačilo zavarovalne premije oziroma pri osebnih zavarovanjih, ko je zavarovalna premija plačana (Zbirka predpisov 2002, str. 8.3.21).

Osnova za obračun davka je premija oziroma prispevek, ki se plačuje na podlagi sklenjene zavarovalne pogodbe vključno z udeležbo na dobičku, ki se pripiše zavarovalni vsoti.

Davek se ne plačuje od:

- obveznih pokojninskih in invalidskih zavarovanj ter obveznih zdravstvenih zavarovanj;
- osebnih zavarovanj (zdravstvenih, nezgodnih in življenjskih), pri katerih zavarovalno razmerje ni krajše od dobe 10 let;
- zavarovanj, ki krijejo nevarnosti izven območja Republike Slovenije;
- pozavarovanj.

Davek se plačuje po stopnji 6,5% od davčne osnove. Davčni zavezanec plačuje davek od opravljenih zavarovalnih poslov v koledarskem mesecu, na podlagi katerih sestavi mesečni obračun davka. Davčnemu organu ga mora predložiti v 15-ih dneh po poteku meseca, za katerega je sestavil davčni obračun. Iz obračuna morajo biti razvidni:

- obdobje, za katero se plačuje davek,
- davčna osnova,
- davčna stopnja in
- znesek obračunanega davka.

Davek se plačuje tudi od zavarovalnih poslov, ki so bili sklenjeni za dobo 10 let ali več in so bili razdrti pred potekom te dobe. Obračunavanje in plačevanje davka od zavarovalnih

poslov nadzoruje davčni organ v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek, in zakonom, ki ureja davčno službo.

5.6 RAČUNOVODSTVO DAVKA OD IGER NA SREČO

Omenjeni davek ureja Zakon o davku od iger na srečo (Uradni list RS; št. 57/99, 85/01-4386). Obračunava se in plačuje od posebnih in od klasičnih iger na srečo v skladu z zakonom, ki ureja igre na srečo (Zbirka predpisov 2002, str. 8.3.41).

Zavezanec za davek je (Zbirka predpisov 2002, str. 8.3.41):

- prireditelj klasičnih iger na srečo,
- prireditelj posebnih iger na srečo oziroma koncesionar,
- prireditelj posebnih iger na srečo na igralnih avtomatih zunaj igralnic.

Klasične igre na srečo:

Davčna osnova za davek je vrednost prejetih vplačil za udeležbo, zmanjšana za vrednost izplačanih dobitkov oziroma pri trajni klasični igri na srečo vrednost prejetih vplačil za udeležbo, zmanjšana za odstotek s pravili predvidenega sklada za dobitke. Davek se plačuje po stopnji 5% od davčne osnove.

Posebne igre na srečo in posebne igre na srečo na igralnih avtomatih:

Davčna osnova je vrednost prejetih vplačil za udeležbo, zmanjšana za vrednost izplačanih dobitkov, pri posebni igri na sreči, ki jo igralci igrajo drug proti drugemu, pa prihodek od te posebne igre. Davek se plačuje po stopnji 18% od davčne osnove (po prehodnih določbah v letu 2003 še po 17% in v letu 2004 po 17,5%).

Davčni zavezanec obračunava davčno obveznost za koledarski mesec. V svojih evidencah mora zagotavljati podatke o davčnih osnovah, na podlagi katerega sestavi davčni obračun in ga predloži davčnemu organu v 5-ih dneh po poteku meseca, za katerega je sestavil obračun. Prireditelj klasičnih iger na srečo mora poleg mesečnih obračunov predložiti davčnemu organu tudi dokončen davčni obračun za preteklo leto in ga dostaviti davčnemu organu do 20. marca tekočega leta za preteklo leto.

Obračun mora vsebovati:

- obdobje, za katero se plačuje davek,
- davčno osnovo,
- davčno stopnjo in
- znesek obračunanega davka.

Davek se mora plačati v 5-ih dneh po poteku meseca oziroma razliko pri letnem obračunu najkasneje do 20. marca tekočega leta za preteklo leto. Obračunavanje in plačevanje davka

nadzoruje davčni organ v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek, in zakonom, ki ureja davčno službo

6. RAČUNOVODSTVO DAVKOV NA PLAČILNE LISTE

6.1 RAČUNOVODSTVO POSEBNEGA DAVKA NA DOLOČENE PREJEMKE

Davek ureja Zakon o posebnem davku na določene prejemke (Uradni list RS, št. 72/93, 22/94, 45/95, 12/96 in 82/97-3891). Plačujejo ga pravne osebe, ki izplačujejo določene prejemke fizičnim osebam. Uveden je bil leta 1993 zaradi prejšnje prenizke obdavčitve takih prejemkov v primerjavi s plačami iz rednega delovnega razmerja (Čok et al., 2001, str. 61).

V osnovo za obračun in plačilo davka se všttevajo izplačila fizičnim osebam za opravljeno storitev na podlagi pogodbe o delu po zakonu o delovnih razmerjih in zakonu o obligacijskih razmerjih vključno z vsemi povračili stroškov, izvzeta pa so izplačila za opravljeno storitev fizičnim osebam, ki so bila imenovana, napotena, pozvana ali povabljen s strani državnega ali drugega organa v skladu z zakonom oziroma drugim aktom (Zbirka predpisov 2002, str. 4.1 – 4.2). Davek se plačuje po stopnji 25%. Davek se obračunava in plačuje najpozneje v treh dneh po izplačilu.

Davek se ne plačuje od izplačil:

- na podlagi avtorskih pogodb,
- za opravljanje dela preko študentskih ali mladinskih organizacij,
- za nego oziroma pomoč invalidom,
- za spravilo pridelkov v okviru sezonskih del,
- pri sezonskem izlovu cipljev in drugih rib.

6.2 RAČUNOVODSTVO DAVKA NA IZPLAČANE PLAČE

Davek ureja Zakon o davku na izplačane plače (Uradni list RS, št. 34/966, 31/97 in 109/01). Plačujejo ga pravne osebe, ki izplačujejo plače in so po posebnih zakonih zavezanci za plačevanje prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno zavarovanje, porodniško varstvo in za zaposlovanje. Davka ne plačujejo invalidska podjetja. Osnova je bruto plača (Zbirka predpisov 2002, str. 4.21).

Tabela št. 12: Stopnje davka na izplačane plače

Če znaša mesečna bruto plača zaposlenega	znaša davek
do 130.000 SIT	0%
od 130.001 SIT do 400.000 SIT	3,8%
od 400.001 SIT do 750.000 SIT	7,8%
nad 750.001 SIT	14,8%

Vir: Zakon o davku na izplačane plače, 2001).

Kadar se plača izplačuje v več delih, se ob izplačilu zadnjega dela ugotovi mesečna višina plače in se izvrši obračun davka ter poračun plačanega davka od posameznih delov. Davek se obračuna ob izplačilu plač, medtem ko mora biti plačan v šestih dneh oziroma najpozneje do prvega naslednjega izplačila plač.

7. SKLEP

Kakor že naslov pove, sem se v diplomskem delu osredotočila na davke z vidika gospodarskih družb. Skozi pregled glavnih značilnosti posameznih davkov se nam odpre razsežnost obravnavanega področja. Ker se zavedam kompleksnosti obravnavane teme, nisem posegala v podrobnosti, saj vem, da se podjetja pojavljajo v zelo različnih situacijah, ki so odvisne tudi od njihove dejavnosti. Hkrati pa sem bila prisiljena zaradi nenehnih sprememb, ki se dogajajo na tem področju, narediti presek, zato sem zajela vse novosti, ki so bile znane do 31.12.2002, kajti drugače dela ne bi nikoli končala.

Poleg poznavanja vseh omenjenih zakonov in predpisov pa se od davčnih zavezancev oziroma plačnikov zahteva tudi poznavanje računovodskih standardov, predpisov na področju zaposlovanja, zakona o gospodarskih družbah... Pregled bistvenih pojmov, ki so potrebni pri obravnavanju davkov, ter zakonov, ki urejajo davčno področje, sem naredila v drugem poglavju.

Zakon o dohodnini pravi, da je zavezanec fizična oseba, hkrati pa zakon o davčnem postopku nalaga pravnim osebam in zasebnikom, da ob izplačilu dohodkov fizičnim osebam med letom plačujejo akontacije dohodnine (davek po odbitku) od posameznih vrst dohodkov (Hieng, 2000, str. 47). Zaradi tega sem v delo vključila tudi dohodnino, ki sama po sebi ni davek gospodarskih družb, in sem v tretjem poglavju prikazala obdavčitev tistih virov dohodnine, kjer je davčni plačnik pravna oseba.

Obračun davka od dobička pravnih oseb je predpisan z Zakonom o davku od dobička pravnih oseb. Pri tem izhajamo iz podatkov izkaza uspeha, ki se sestavlja na podlagi računovodskih standardov. Dobro poznavanje le-teh je pogoj za pravilno izdelavo

obračuna. Konec leta 2002 se je ZDDPO spremenil v spornem 12. členu, ki govori o davčno nepriznanih odhodkih, ter na novo predpisal davčne olajšave iz naslova investicij.

Pregled prometnih davkov v petem poglavju je najobsežnejše poglavje v delu. Davek na dodano vrednost, ki se je pričel uporabljati 1. julija 1999, je že povsem izrinil prejšni prometni davek. Kljub temu pa določena področja še niso dovolj »dorečena«, zato se sam zakon kot tudi pravilnik, ki urejata DDV, nenehno spreminjata oziroma dopolnjujeta. Z DDV so tesno povezane tudi trošarine. Določene so na mersko enoto in se uporabljajo za tako imenovane monopolne proizvode. Novi ali uvoženi avtomobili ter rabljena motorna vozila, ki se registrirajo, vendar od njih ni bil obračunan DDV so obdavčeni s posebnim davkom, davkom na motorna vozila. Prav tako je promet nepremičnin lahko obdavčen z DDV ali z davkom od prometa nepremičnin. Slednji se uporablja v primeru, če od prometa nepremičnin ni bil plačan DDV. Zavarovalni posli so po ZDDV oproščeni plačila DDV, zato pa se obdavčujejo z davkom od prometa zavarovalnih poslov. Zadnji v tej skupini davkov je davek od iger na srečo, katerega obračunavajo prireditelji le-teh. Skupno vsem tem davkom je, da se plačujejo od prometa blaga oziroma storitev, in skupaj prinašajo tretjino vseh javnih dohodkov (glej tab. 1).

V zadnjem poglavju sem obravnavala še davke na plačilne liste. S posebnim davkom na določene prejemke je obdavčena široka paleta izplačil fizičnim osebam, natančno določena so le izplačila, od katerih se omenjeni davek ne plačuje. V istem sklopu sem predstavila tudi davek na izplačane plače.

LITERATURA

1. Čok Mitja et al.: Javne finance v Sloveniji. Tretja dopolnjena izdaja. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 2001. 80 str.
2. Hieng Romana et al.: Davek na dodano vrednost. IKS, revija za računovodstvo in finance, Ljubljana, XXVI (Maj 1999), 5, str. 15-340.
3. Hieng Romana: Ponovno o obdavčitvi osebnih in drugih prejemkov. IKS, revija za računovodstvo in finance, Ljubljana, XXVII (Maj 2000), 6, str. 47-129.
4. Hieng Romana: Obračun davka od dobička pravnih oseb za leto 2001. IKS, revija za računovodstvo in finance, Ljubljana XXIX (Januar 2002), 1-2, str. 115-135.
5. Hieng Romana: Zgled obračuna davka od dobička pravnih oseb za leto 2001. IKS, revija za računovodstvo in finance, Ljubljana, XXIX (Februar 2002a), 4, str. 80-84.
6. Jovanovič Dušan: Obdavčitev pravnih oseb v Sloveniji. Naše gospodarstvo, Maribor, 46 (2000), 4, str. 570-594.
7. Odar Marjan: Skupinska (konsolidirana) davčna bilanca. IKS, revija za računovodstvo in finance, Ljubljana, XXIX (Februar 2002), 4, str. 90-92.
8. Puharič Krešo: Gospodarsko pravo z osnovami prava. 6. spremenjena in dopolnjena izdaja. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije d.o.o., 1999. 293 str.
9. Simič Ivan, Wakounig Marian: Priročnik o davku na dodano vrednost. Druga izdaja. Ljubljana: Simič & Bohorič d.o.o., 1999. 179 str.
10. Slovenski računovodski standardi. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo, 2001, 326 str.
11. Stanovnik Tine: Javne finance. 3. dopolnjena izdaja. Ljubljana: Ekonomska fakulteta v Ljubljani, 2002, 237 str.
12. Zalokar Nuša: Komentar sprememb in dopolnitev zakona o davku na dodano vrednost. IKS, revija za računovodstvo in finance, Ljubljana, XXIX, (December 2002), 11, str. 101-136.
13. Zalokar Nuša: Davek na dodano vrednost in drugi prometni davki. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo, November 2002a, str. 40.

VIRI

1. Bilten javnih financ, 12/2002.
2. Pojasnilo 1 k SRS5 – Terjatve za vstopni DDV (Uradni list RS, št. 107/02).
3. Pravilnik o davčno nepriznanih odhodkih davčnega zavezanca (Uradni list RS, št. 3/03).
4. Pravilnik o izvajanju 29. člena zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 83/02).
5. Pravilnik o izvajanju zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 79/02).
6. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o izvajanju zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 114/02).
7. Uredba o spremembah uredbe o določitvi zneska specifične in določitvi stopnje proporcionalne trošarine za cigarete (Uradni list RS, št. 106/02).
8. Zakon o davku na izplačane plače (Uradni list RS, št. 109/01).
9. Zakon o davku na motorna vozila (Uradni list RS, št. 52/99).
10. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o davku od dobička pravnih oseb (Uradni list RS, št. 108/2002).
11. Zbirka predpisov 2002, zbirka predpisov o dajatvah. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 2002.

PRILOGE

Priloga 1

Obrazec REK-2

Obračun davka in prispevkov od drugih osebnih prejemkov in dohodkov

REK-2 (za davčne zavezance - pravne in fizične osebe)

zneski v SIT s stotini

(151) Naziv izplačevalca:

(155) Davčna številka:

Matična številka oz. EMŠO:

(152) Naslov:

(156) Številka računa:

(153) Vrsta izplačila:

(157) Število oseb:

(154) Datum izplačila:

(158) Neto izplačilo:

	Znesek
(159) Prejemek oz. dohodek	
(160) Normirani stroški	%
(161) Davčna osnova	
(162) Prejemek oz. dohodek, ko se davek do višine 2% ne plača	

Izplačevalci - pravne osebe:

Naziv davka ali prispevka	Stopnja	Račun	Za plačilo
(163) 1. akontacija dohodnine		01100-	
(164) 2. prispevek za PIZ		01100-	
(165) 3. prispevek za zdr. zav.		01100-3008640594	
(166) 4. posebni davek na dol. prej.		01100-1001106963	
(167) 5.			
(168) 6.			
(169) 7.			
(170) 8.			

Izplačevalci - zasebniki:

Naziv davka ali prispevka	Stopnja	Račun	Za plačilo
(171) 1. akontacija dohodnine		01100-846	
(172) 2. prispevek za PIZ		01100-846	
(173) 3. prispevek za zdr. zav.		01100-846	
(174) 4. posebni davek na dol. prej.		01100-846	
(175) 5.			
(176) 6.			
(177) 7.			
(178) 8.			

Datum

Žig

Podpis odgovorne osebe

Priloga 2

Obrazec REK-1

Obračun davka in prispevkov za pravne osebe za izplačila zaposlenim, razen "detaširanim" delavcem

REK-1 (za davčne zavezance - pravne osebe)

zneski v SIT s stotini

(1) Naziv davčnega zavezanca - izplačevalca

(6) Davčna številka:

Matična številka:

(7) Transakcijski račun:

(8) Število zaposlenih:

(9) Neto izplačilo:

(2) Naslov:

(3) Vrsta izplačila:

(4) Za mesec:

(5) Datum izplačila:

A. OSNOVE ZA DAVEK IN PRISPEVKE DELOJEMALCEV

Osnova I (osnova za prispevke):

(10) a) plača in nadomestila plače - pravne osebe, razen inv. podjetij

(11) b) plača in nadomestila plače - invalidska podjetja

c) razlika do minimalne plače

d) nadomestila plač, ki ne bremenijo pravnih oseb

(12) Osnova II (osnova za prispevke od nadomestil po predpisih PlZ)

(13) Osnova III (osnova za prispevke za neplačano odsotnost)

(14) Osnova IV (osnova za davek od osebnih prejemkov):

(15) a) bonitete

(16) b) stroški nad uredbo Vlade

(17) Osnova V (osnova za prispevke od drugih osebnih

prejemkov, razen za prispevke od regresa)

Osnova V a) (osnova za davek od prejemkov pod osnovo V)

Osnova V b) (osnova za prispevke od regresa)

Osnova V c) (osnova za davek od regresa)

Osnova V d) (osnova za prispevke od premij za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje po ZPIZ-1)

Osnova V e) (osnova za davek od premij za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje ZPIZ-1)

B. OSNOVA ZA PRISPEVKE DELODAJALCEV

Osnova VI (osnova za prispevke)

(18) a) pravne osebe, razen invalidskih podjetij

(19) b) invalidska podjetja

Osnova VI c) (osnova za prispevke za neplačano odsotnost)

Osnova VI d) (osnova za prispevke od bonitet- nadomestila)

(20) Davek od osebnih prejemkov

Račun
01100-8441224825

Za plačilo

Prispevki za socialno varnost in drugi prispevki delojemalcev:

Naziv prispevka	Stopnja	Račun	Obračunani	Za plačilo
(21) 1. zdravstveno zavarovanje		01100-3000370762		
(22) 2. pokoj. in inval. zavarovanje		01100-2000014903		
(23) 3. zaposlovanje		01100-1000076823		
(24) 4. starševsko varstvo		01100-1000701794		
(25) 5. pok. in inv. zav. (raz. do min. plače)		01100-2000014903		
(26) 6. pok. in inv. zav. (nepl. odsotnost)		01100-2000014903		
(27) SKUPAJ				

Prispevki za socialno varnost delodajalcev:

Naziv prispevka	Stopnja	Račun	Obračunani	Za plačilo
(28) 1. zdravstveno zavarovanje		01100-3000160660		
(29) 2. pokoj. in inval. zavarovanje		01100-2000012866		
(30) 3. zaposlovanje		01100-1000074786		
(31) 4. starševsko varstvo		01100-1000700145		
(32) 5. poškodbe pri delu		01100-3000167450		
(33) 6.				
(34) 7.				
(35) SKUPAJ				

(36) Osnova VII (osnova za prispevke za zavarovalno dobo s povečanjem)

Povečanja	Stopnja	Račun	Osnova	Za plačilo
(37) 1. od 12 na 24 mesecev	4,20%	01100-2001385998		
(38) 2. od 12 na 15 mesecev	6,25%	01100-2001385998		
(39) 3. od 12 na 16 mesecev	8,40%	01100-2001385998		
(40) 4. od 12 na 17. mesecev	10,55%	01100-2001385998		
(41) 5. od 12 na 18 mesecev	12,60%	01100-2001385998		
(42) SKUPAJ:				

Dodatno pokojninsko zavarovanje po ZPIZ-1

St. zavarovancev

Vplačano

(43) Prispevek za obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje

(44) Premija za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje

Datum

Žig

Podpis odgovorne osebe

IZPOLNI IZPOSTAVA DAVČNEGA URADA**OBRAZEC DDPO**

Davčni urad:

Izpostava davčnega urada:

Šifra izpostave davčnega urada: ____

Datum prejema obračuna:

Podpis oz. znak:

**OBRAČUN DAVKA OD DOBIČKA PRAVNIH OSEB
za obdobje do**

PRAVNA OSEBA:

SEDEŽ:

DAVČNA ŠTEVILKA: ____

MATIČNA ŠTEVILKA: ____

ŽIRO RAČUN:

ŠIFRA DEJAVNOSTI: ____

NAČIN UGOTAVLJANJA DAVKA (obkrožite in izpolnite):

- individualno

- skupinsko:

- številka in datum izdaje odločbe, davčni urad:

- predlagatelj (naziv in sedež):

- davčna številka predlagatelja: ____

DAVČNI ZAVEZANEC JE UPORABNIK EKONOMSKE CONE (obkrožite) DA
 in predlaga navedeni obračun (vpišite ustrezno številko):
 (1 - za del poslovanja v ekonomski coni, 2 - za del poslovanja izven ekonomske cone,
 3 - skupaj za celotno poslovanje)

zneski v tolarjih brez stotinov

Zap.št.	ELEMENTI	Znesek
1.	Prihodki	
2.	Zmanjšanje prihodkov za prihodke, dosežene z udeležbo pri dobičku pravnih oseb	
3.	Prihodki – skupaj (zap. št. 1 manj zap. št. 2)	
4.	Odhodki	

5.	Davčna osnova I (zap. št. 3 manj zap. št. 4); če je > 0	
6.	Negativna razlika (zap. št. 3 manj zap. št. 4); če je < 0	
7.	Prihodki, doseženi z udeležbo pri dobičku pravnih oseb, vključno s plačanim davkom	
8.	Razlika med obrestmi, obračunanimi po skupni povprečni ponderirani medbančni letni obrestni meri in obrestmi, ki jih je zaračunal davčni zavezanec za posojila zaposlenim, lastnikom ali povezanim osebam	
9.	Razlika med obrestmi, ki jih je banka ali druga finančna organizacija zaračunala tretjim osebam in obrestmi, ki jih je zaračunala za dana posojila lastnikom ali povezanim osebam	
10.	Neporabljen del investicijskih rezerv ter izkoriščene davčne olajšave iz naslova investicij v primeru prodaje oziroma odtujitve sredstev in razporeditve dobička za udeležbo v dobičku (10a do 10 c), od tega:	
10a	Neporabljen del investicijskih rezerv	
10b	Izkoriščene davčne olajšave iz naslova investicij v primeru prodaje oziroma odtujitve sredstev	
10c	Izkoriščene davčne olajšave iz naslova investicij v primeru razporeditve dobička za udeležbo v dobičku	
11.	Povečanje davčne osnove – skupaj (zap. št. 7 + zap. št. 8 + zap. št. 9 + zap. št. 10)	
12.	Dobiček prenešen iz tujine	
13.	Prejete obresti od kratkoročnih in dolgoročnih vrednostnih papirjev, ki so jih do 08. aprila 1995 izdale Republika Slovenija, občine ali javna podjetja, ki so jih ustanovile Republika Slovenija ali občine	
14.	Neporabljene, že obdavčene dolgoročne rezervacije stroškov	
15.	Zmanjšanje davčne osnove – skupaj (zap. št. 12 + zap. št. 13 + zap. št. 14)	
16.	Davčna osnova II (zap. št. 5 + zap. št. 11 manj zap. št. 15); če je > 0 ali (zap. št. 11 manj zap. št. 6 manj zap. št. 15); če je > 0	
17.	Davčna izguba (zap. št. 5 + zap. št. 11 manj zap. št. 15); če je < 0 ali (zap. št. 11 manj zap. št. 6 manj zap. št. 15); če je < 0	
18.	Pokrivanje izgub iz preteklih let	
19.	Investirani znesek v opredmetena osnovna sredstva (razen v osebna motorna vozila) in neopredmetena dolgoročna sredstva	
20.	Investicijska rezerva	
21.	Rezerve pri zavarovalnicah	
22.	Olajšava za novo zaposlene delavce	
23.	Olajšava za zaposlene invalide	
24.	Zadružni ristorno	
25.	Rezerve pri hranilno kreditnih službah	
25a	Davčna olajšava za delodajalca, ki financira pokojninski načrt	
26.	Davčna osnova III (zap. št. 16 manj zap. št. 18 manj zap. št. 19 manj zap. št. 20 manj zap. št. 21 manj zap. št. 22 manj zap. št. 23 manj zap. št. 24 manj zap. št. 25 manj zap. št. 25a)	

27.	Davek (zap. št. 26 krat ... %)	
28.	Olajšava za davčne zavezance, ki so začeli s poslovanjem na novo na demografsko ogroženih območjih - za prvo, drugo in tretje leto	
29.	Olajšava za davčne zavezance, ki so začeli s poslovanjem na novo na demografsko ogroženih območjih - za četrto leto	
30.	Olajšava za davčne zavezance, ki so začeli s poslovanjem na novo na demografsko ogroženih območjih - za peto leto	
31.	Zmanjšanje davka – skupaj (zap.št. 28 + zap.št. 29 + zap.št. 30)	
32.	Davčna obveznost (zap.št. 27 manj zap.št. 31)	
33.	Plačani davek od prihodkov, doseženih z udeležbo pri dobičku pravnih oseb	
34.	Vplačane akontacije	
35.	Obveznost za plačilo davka (zap.št. 32 manj zap.št. 33 manj zap.št. 34)	
36.	Preveč vplačane akontacije (zap.št. 33 + zap.št. 34 manj zap.št. 32)	
37.	Osnova za določitev akontacije	
38.	Akontacija (zap.št. 37 krat 12 krat ... %)	
38a	mesečni obrok	
38b	Trimesečni obrok	

DODATNI PODATKI

39.	Razlika v prihodkih iz naslova transfernih cen (10. člen ZDDPO)	
40.	Odhodki/izdatki, ki se po določilih 12. člena ZDDPO ne všttevajo med odhodke	
41.	Denarne kazni	
42.	Zamudne obresti od nepravčasno plačanih davkov in prispevkov	
43.	Odhodki za pokrivanje izgub iz prejšnjih let	
44.	Rezervacije za kritje možnih izgub	
45.	Formirani popravki vrednosti in odpisane terjatve do delavcev, lastnikov ali povezanih oseb	
46.	Obračunana amortizacija, ki presega amortizacijo, obračunano na podlagi stopenj, predpisanih z zakonom	
47.	Obračunana amortizacija dokončno amortiziranih sredstev	
48.	Zmanjšanje odhodkov kot rezultat razlike med transfernimi cenami in povprečnimi cenami	
49.	Obresti na prejeta posojila od lastnikov ali povezanih oseb nad skupno povprečno ponderirano medbančno letno obrestno mero	
50.	Obračunane plače, ki niso v skladu s splošnimi kolektivnimi pogodbama	
51.	Povračila stroškov zaposlenim, ki presegajo nadomestila, določena z Uredbo	

52.	30 % dolgoročnih rezervacij stroškov	
53.	Rezervacije pri bankah, hranilnicah in hranilno kreditnih službah, ki presegajo višino, ki jo predpiše Banka Slovenije	
54.	Splošne rezervacije pri bankah in hranilnicah, ki se ne priznajo kot odhodek	
55.	Posebne rezervacije pri bankah in hranilnicah, ki se ne priznajo kot odhodek	
56.	30 % reprezentančnih stroškov ter stroškov upravnega in nadzornega odbora	
57.	Izplačila za humanitarne, kulturne, znanstvene, vzgojnoizobraževalne, ekološke, športne in religiozne namene, ki presegajo 0,3 % ustvarjenih prihodkov	
58.	Izplačila političnim organizacijam, ki presegajo znesek, ki je enak trikratni povprečni mesečni plači na zaposlenega	
59.	Povračila stroškov zaposlenim, ki se po 22. členu ZDDPO ne priznavajo kot odhodek	
60.	Vrednostni učinek spremembe obračunavanja zalog	
61.	Dodatno oblikovane rezervacije po 18. členu ZFPPOd	
62.	Odhodki/izdatki iz naslova prostovoljnega dodatnega zavarovanja, ki niso davčna olajšava	
63.	Dodatni podatki – kontrolni seštevek (zap. št. 39 do zap. št. 62)	

Poslovno leto: - je enako koledarskemu letu

- se razlikuje od koledarskega leta in traja oddo.....

Datum

Žig

Odgovorna oseba

Obrazec DDV-O

za obračun davka na dodano vrednost za obdobje: _____

Firma / Ime in priimek _____

00 _____

01 Davčna številka _____

02 Davčna št. zastopnika _____

Sedež / Stalno prebivališče _____

I. Vrednosti so brez DDV**V SIT (brez stotinov)**

Obdavčen promet 11 Izvoz blaga 12 Oproščen in drug promet s pravico do odbitka vstop. DDV 13 Oproščen promet brez pravice do odbitka vstop. DDV 14 Promet po 5., 6. in 9. členu ZDDV 15	Obdavčene nabave 21 Uvoz 22 Oproščene nabave 23 Nabavna vrednost nepremičnin 24 Nabavna vrednost drugih osnovnih sredstev 25
--	---

II. Obračunani DDV**Vstopni DDV**

Od prodaje blaga in storitev		Od nabave blaga in storitev	
zavezancem za DDV 8,5% 31	v Sloveniji 8,5% 41		
zavezancem za DDV 20% 32	v Sloveniji 20% 42		
končnim potrošnikom 8,5% 33	pri uvozu 8,5% 43		
končnim potrošnikom 20% 34	pri uvozu 20% 44		
prejemniki blaga in storitev kot plačniki DDV 35	Pavšalno Nadomestilo 4% 45		
	prejemniki blaga in storitev kot plačniki DDV 46		
obveznost DDV za davčno obdobje 51	presežek DDV v davčnem obdobju 52		
	prenos iz preteklega obdobja 61		
plačilo DDV 71	vračilo DDV 72		

 Zahtevam vračilo
(obvezno obkrožiti)

03

NE

DA

Potrjujem resničnost navedenih podatkov.

V/Na _____

Podpis _____

Datum _____

Ime in priimek _____

Priloga 5: KNJIGA IZDANIH RAČUNOV

V knjigo izdanih računov se vpisujejo naslednji podatki:

- v stolpec 1: zaporedna številka knjižbe;
- v stolpec 2: datum knjiženja;
- v stolpec 3: številka listine;
- v stolpec 4: datum izstavitve listine;
- v stolpec 5: podatki o kupcu, ime in sedež oziroma stalno prebivališče;
- v stolpec 6: davčna številka kupca oziroma prejemnika blaga oziroma storitev razen pri tujih kupcih in končnih potrošnikih;
- v stolpec 7: vrednost obdavčenega prometa blaga in storitev z vračunanim DDV (ta znesek se razčlenjuje v stolpcih od 11 – 18);
- v stolpec 8: vrednost oproščenega prometa, za katerega ni pravice do odbitka vstopnega DDV;
- v stolpec 9: vrednost izvoza blaga iz listine, s katero se dokazuje izvozna dobava oziroma izvoz;
- v stolpec 10: celotna vrednost oproščenega prometa s pravico do odbitka vstopnega DDV, razen izvoza blaga;
- v stolpec 11: znesek davčne osnove, od katere je davčnim zavezancem obračunan DDV po stopnji 8,5 %;
- v stolpec 12: znesek DDV, ki je davčnim zavezancem obračunan po stopnji 8,5 %;
- v stolpec 13: znesek davčne osnove, od katere je davčnim zavezancem obračunan DDV po stopnji 20 %;
- v stolpec 14: znesek DDV, ki je davčnim zavezancem obračunan po stopnji 20 %;
- v stolpec 15: znesek davčne osnove, od katere je končnim potrošnikom obračunan DDV po stopnji 8,5 %;
- v stolpec 16: znesek DDV, ki je končnim potrošnikom obračunan po stopnji 8,5 %;
- v stolpec 17: znesek davčne osnove, od katere je končnim potrošnikom obračunan DDV po stopnji 20 %;
- v stolpec 18: znesek DDV, ki je končnim potrošnikom obračunan po stopnji 20 %.

Priloga 6: KNJIGA PREJETIH RAČUNOV

V knjigo prejetih računov se vpisuje:

- v stolpec 1: zaporedna številka knjižbe;
- v stolpec 2: datum knjiženja;
- v stolpec 3: datum prejema listine oz. datum plačila pri pavšalnem nadomestilu;
- v stolpec 4: številka listine;
- v stolpec 5: datum listine;
- v stolpec 6: ime in sedež oziroma stalno prebivališče dobavitelja;
- v stolpec 7: davčna številka dobavitelja, razen pri tujem dobavitelju
- v stolpec 8: vrednost iz listine z vračunanim DDV od vseh nabav blaga oziroma prejetih storitev (se razporeja v stolpca 10 in 11);
- v stolpec 9: vrednost iz listine za nabave, za katere je predpisana oprostitvev plačila DDV;
- v stolpec 10: podatek o skupnem znesku vstopnega DDV, ki se sme odbiti (se razporeja v stolpce 12, 13, 15, 16 in 18);
- v stolpec 11: znesek vstopnega DDV, ki se ne sme odbiti;
- v stolpec 12: znesek DDV, obračunan po 8,5 % stopnji od nabav na domačem trgu, ki se sme odbiti;
- v stolpec 13: znesek DDV, obračunan po 20 % stopnji od nabav na domačem trgu, ki se sme odbiti;
- v stolpec 14: davčna osnova od nabav od davčnih zavezancev, ki nimajo sedeža v Sloveniji;
- v stolpec 15: znesek DDV po 8,5 % stopnji od nabav od davčnih zavezancev, ki nimajo sedeža v Sloveniji, in se sme odbiti;
- v stolpec 16: znesek DDV po 20 % stopnji od nabav od davčnih zavezancev, ki nimajo sedeža v Sloveniji, in se sme odbiti;
- v stolpec 17: osnova za obračun pavšalnega nadomestila, če ga je kupec plačal;
- v stolpec 18: znesek pavšalnega nadomestila.

Priloga 7: POSEBNA EVIDENCA O VSTOPNEM DDV PRI UVOZU

V posebno evidenco o vstopnem DDV pri uvozu se vpisuje:

- v stolpec 1: zaporedna številka;
- v stolpec 2: datum knjiženja;
- v stolpec 3: datum prejema listine;
- v stolpec 4: šifra carinskega postopka;
- v stolpec 5: številka listine;
- v stolpec 6: datum listine;
- v stolpec 7: davčna osnova pri uvozu blaga;
- v stolpec 8: vrednost iz listine za uvoz blaga, za katerega je predpisana oprostitvev plačila DDV;
- v stolpec 9: skupni znesek vstopnega DDV, ki se sme odbiti in je izkazan na listini (se razporeja v stolpca 11 in 12);
- v stolpec 10: znesek vstopnega DDV, ki se ne sme odbiti;
- v stolpec 11: znesek vstopnega DDV, zaračunan pri uvozu blaga, ki se sme odbiti, po 8,5 %;
- v stolpec 12: znesek vstopnega DDV, zaračunan pri uvozu blaga, ki se sme odbiti, po 20 %.

Priloga 8: OBRAZEC DDV-O

V obrazec DDV-O se vpisujejo naslednji podatki:

6. podatki o prometu blaga in storitev:

- pod oznako 11: obdavčen promet, ki se izračuna iz seštevkov stolpcev v knjigi I-RAČ in sicer: 11+13+15+17;
- pod oznako 12: izvoz blaga : seštevke stolpca 9 iz knjige I-RAČ;
- pod oznako 13: oproščen in drug promet s pravico do odbitka vstopnega DDV: seštevke stolpca 10 iz knjige I-RAČ;
- pod oznako 14: oproščen promet brez pravice do odbitka vstopnega DDV: seštevke stolpca 8 iz knjige I-RAČ;
- pod oznako 15: vrednost prometa po 5., 6. in 9. členu ZDDV (ta promet dobimo iz knjigovodskih evidenc in ni zajet pod oznako 11);

7. podatki o nabavah in storitvah:

- pod oznako 21: obdavčene nabave (vključno z nabavami nepremičnin in ostalih osnovnih sredstev in brez uvoza): seštevke stolpcev 8-10-11 iz knjige P-RAČ;
- pod oznako 22: uvoz: davčna osnova iz stolpca 7 iz posebne evidence o uvozu blaga E-UVOZ (brez oproščenih nabav pri uvozu);
- pod oznako 23: oproščene nabave: seštevke stolpcev 9 iz knjige P-RAČ in 8 iz posebne evidence E-UVOZ;
- pod oznako 24: nabavna vrednost nepremičnin: iz knjigovodskih evidenc se vpiše nabavna vrednost nepremičnin, katerih nabava je obdavčljiva po ZDDV, ne glede na to, ali gre za obdavčeno ali oproščeno nabavo, pomembno pa je, da so vodene v knjigovodstvu kot osnovna sredstva in nabavljena v davčnem obdobju oziroma je bilo v tem davčnem obdobju dano predplačilo;
- pod oznako 25: nabavna vrednost drugih osnovnih sredstev: velja isto kot za nepremičnine;

8. podatki o obračunanem DDV od prodaje blaga in storitev:

- pod oznako 31: zavezancem za DDV 8,5 %: seštevke stolpca 12 iz knjige I-RAČ;
- pod oznako 32: zavezancem za DDV 20 %: seštevke stolpca 14 iz knjige I-RAČ;
- pod oznako 33: končnim potrošnikom za DDV 8,5 %: seštevke stolpca 16 iz knjige I-RAČ;
- pod oznako 34: končnim potrošnikom za DDV 20 %: seštevke stolpca 18 iz knjige I-RAČ;
- pod oznako 35: prejemniki blaga in storitev kot plačniki DDV: znesek DDV, ki se plača po drugem odstavku 2. točke in 3. točki 12. člena ZDDV;

9. podatki o vstopnem DDV od nakupa blaga in storitev:

- pod oznako 41: v Sloveniji po 8,5 %: seštevke stolpca 12 iz knjige P-RAČ;
- pod oznako 42: v Sloveniji po 20 %: seštevke stolpca 13 iz knjige P-RAČ;

- pod oznako 43: pri uvozu 8,5 %: seštevek stolpca 11 iz posebne evidence E-UVOZ;
- pod oznako 44: pri uvozu 20 %: seštevek stolpca 12 iz posebne evidence E-UVOZ;
- pod oznako 45: pavšalno nadomestilo 4 %: seštevek stolpca 18 iz knjige P-RAC;
- pod oznako 46: prejemniki blaga in storitev kot plačniki DDV: seštevek stolpcev 15 + 16 iz knjige P-RAC;

10. ugotovljena davčna obveznost oziroma presežek DDV v tem davčnem obdobju:

- pod oznako 51: obveznost DDV za davčno obdobje: razlika med obračunanim DDV (vsota pod oznakami od 31 do 35) in vstopnim DDV (vsota pod oznakami od 41 do 46) v primeru, če je obračunani DDV večji od vstopnega DDV, sicer se razlika vpiše pod oznako 52;
- pod oznako 52: presežek DDV v davčnem obdobju;
- pod oznako 61: prenos iz preteklega davčnega obdobja: oznaka 72 predhodnega obračuna, ko davčni zavezanec v predhodnem obračunu ni zahteval vračila tega zneska;
- pod oznako 71: plačilo DDV: znesek DDV, ki ga mora davčni zavezanec plačati in je enak razliki med obveznostjo DDV za davčno obdobje in prenosom iz preteklega obdobja (51-61), v primeru, da je obveznost DDV večja od prenosa iz preteklega obdobja;
- pod oznako 72: vračilo DDV: znesek DDV, ki bo davčnemu zavezancu vrnjen ali pa prenesen v naslednje obdobje.

